

**O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA  
O`RTA MAXSUS TA`LIM VAZIRLIGI**

**QARSHI DAVLAT UNIVERSITETI**

**MILLIY G`OYA HUQUQ VA MA`NAVIYAT ASOSLARI KAFEDRASI**

«Tasdiqlayman»

O`quv ishlari prorektori

«\_\_» \_\_\_\_\_ 200 y.

«Tasdiqlayman»

O`quv bo`limi boshlig`i

«\_\_» \_\_\_\_\_ 200 y.

**MILLIY G`OYA VA MAFKURA FANIDAN  
ISHCHI DASTUR**

Ushbu ishchi dastur Milliy g'oya huquq va ma'naviyat asoslari kafedrasining № «\_\_» «\_\_» «\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_yilda yig'ilishida muhokama etilgan va tasdiqlangan. Pedagogika psixologiya fakul'teti ilmiy uslubiy kengashining № «\_\_» «\_\_» «\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_yildagi yig'ilishida muhokama etilib o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya etilgan.

**«Tasdiklayman»**

Fakul'tet dekani

«\_\_» \_\_\_\_\_ 200 yil

**«Tasdiklayman»**

Milliy g'oya huquq va ma'naviyat  
asoslari kafedrasining mudiri  
prof. I.Xudoyberdiev

«\_\_» \_\_\_\_\_ 200 yil

Ushbu ishchi dasturi Qarshi Davlat Universiteti tomonidan «\_\_» «\_\_\_\_\_» 200 yilda tasdiqlangan o'quv dasturi  
asosida tuzilgan

S

**T u z u v c h i l a r:** **prof. I. Xudoyberdiev**  
**Dos. M. Rajabov**

## KIRISH

**Fan dasturining maqsadi**-hozirgi davrda milliy mafkura shaqidagi bilimlarni talabalar ongiga va qalbiga singdirish.

**Fan dasturining vazifalari:**

- sub`ektiv omillar tizimida milliy mafkuraning g`oyaviy asoslarini, ularni sharakatlantiruvchi motivlar va mexanizmlarini tashlil etish;
- bakalavriyat bosqichi talabalarining ta`lim tizimida 3-kursgacha mutaxassislik fanlaridan iqtitilgan shamda izlashtirgan bilimlarini milliy mafkura xususiyatlari bilan bog`lab, nazariy umumlashtirish va xulosalar chiqarish;
- Milliy mafkuraning g`oyaviy asoslarining kompleks sistemali ilmiy tashlil qilish, xolis basholash va mustaqil shayotiy pozitsiyasini vujudga keltirishdan iboratdir.

**Fanning tutgan irni.**

“G`oya” va “Mafkura” tushunchalari, ularning xalqlar va davlatlar taqdiriga ta`siri, shozirgi zamondagi mafkuraviy jarayon, milliy mafkuraning mazmun moshiyatini tushunchalari, shakllanish qonuniyatlari, namoyon bilish xususiyatlari, uni xalqimiz qalbiga singish yillari va usullari ushbu fanning moshiyatini belgilaydi. Demak, uning tushuncha va kategoriyalari bir butun yaxlit tizim shaklida jamiyat taraqqiyotida mushim irin tutadi.

**Fanlararo bog`liqlik.**

«Milliy mafkura» fani «Falsafa», «Siyosatshunoslik», «Sosiologiya», «O`zbekistonda demokratik jamiyat qurish nazariyasi va amaliyoti», «Ma`naviyat asoslari» va boshqa ijtimoiy, siyosiy, gumanitar fanlar bilan nazariy-metodologik, amaliy jishatlardan bog`liq bilib, Ular milliy mafkura shaqidagi nazariy ta`limotlari bilan tarixiy-mantiqiy aloqador.

**Talabalar bilimiga qiyiladigan talablar:**

-dunyoqarash xarakteridagi sistemali bilimlarga ega bilishi, gumanitar va ijtimoiy-iqtisodiy fanlar asoslarini, joriy davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tashlil qilish, milliy g`oyaga asoslangan faol shayotiy nuqtai nazarga ega bilishi;

-milliy mafkuraga ta`sir qiluvchi g`oyaviy-siyosiy jarayonlar shaqidagi muqobil nazariy bilimlarni qiyosiy tashlil qilish, shayotda amaliy jishatdan qillash, nazariy va amaliyotni uyg`unlashtirish malakalarini shakllantirish;

**Iqtishdan kutiladigan natija:**

-tabiat va jamiyatda kechayotgan jarayon va shodisalar shaqida yaxlit tasavvurga ega bilishi, tabiat va jamiyat rivojlanishi shaqidagi bilimlarni egallashi, insonning boshqa insonga, jamiyatga, atrof-mushitga munosabatini belgilovchi shuquqiy va ma`naviy mezonlarini bilishi, shamda ulardan zamonaviy ilmiy asoslarda shayotda va iz kasb faoliyatida foydalana bilishi;

-bilajak mutaxassislar sifatida bakalavrlarning xalq orasida milliy g`oyani targ`ibot-tashviqot qilishning nazariy metodologik malakalarini, amaliy kinikmalarini shakllantirish;

### «Milliy mafkura» fanining soatlar biyicha taqsimoti

| T.r | Mavzu                                                                                         | Ma`ruza | Seme nar |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---------|----------|
| 1   | «Milliy mafkura» faniga kirish                                                                | 2       | 4        |
| 2   | Mafkura va sivilizasiya (tamaddun), ular irtasidagi tarixiy aloqadorlik                       | 2       | 4        |
| 3   | Mifologik g`oyalar ularning mafkuraga ta`siri                                                 | 2       | 4        |
| 4   | Zardushtiylik mafkurasini va ularning qadimiy xalqlar mafkurasi xayotida tutgan irni          | 2       | 4        |
| 5   | Islom falsafasi g`oyalarining Irta Osiyo xalqlari milliy mafkurasining shakllanishiga ta`siri | 2       | 4        |
| 6   | Turonzamindagi javonmardlik g`oyalari va ularning izbek milliy mentalitetidagi irni           | 2       | 4        |
| 7   | Ilmiy-falsafiy g`oyalar, ularning milliy mafkuraning shakllanishidagi irni.                   | 4       | 4        |
| 8   | Milliy mafkuraning ijtimoiy shayotdagi irni va roli                                           | 2       | 4        |
| 9   | O`zbekiston Respublikasi mustaqilligining iziga xos xususiyati                                | 2       | 2        |
| 10  | Oraliq nazorat                                                                                | 2       |          |
| 11  | O`zbekiston milliy mafkurasining tarixiy, ilmiy-nazariy ildizlari                             | 2       | 4        |
| 12  | I.A.Karimov –O`zbekiston milliy mafkuraning asoschisi                                         | 2       | 4        |
| 13  | Milliy mafkurada umumiylik va xususiylik dialektikasi                                         | 2       | 4        |
| 14  | Milliy dunyoqarash uning mazmuni va ashamiyati                                                | 2       | 3        |
| 15  | Oraliq nazorat                                                                                | 2       |          |
| 16  | Milliy mafkura va siyosat                                                                     | 2       | 4        |
| 17  | Yakuniy nazorat                                                                               | 2       |          |
|     | Jami:                                                                                         | 38      | 57       |

### «Milliy mafkura» fanining mazmuni

1-MAVZU.

#### «Milliy mafkura» faniga kirish (2 soat)

Mustaqillik sharoitida milliy mafkurani shakllantirish va uning yordamida milliy mafkurani xayotga tatbiq etish zaruratining paydo bilganligi. Milliy mafkura tushunchalaridagi umumiylik va ayrimlik.

«Milliy mafkura» fanining predmeti va vazifalari. «Milliy mafkura» fanining tadqiqot ob`ekti. Milliy mafkuraning shakllanish va taraqqiyot xususiyatlari. Inson, ijtimoiy gurux, qatlam, sinf, millat, xalq maqsad-muddaolarining milliy mafkuralarda ifodalanganligi. «Milliy mafkura» fanining tayanch tushunchalari va asosiy tamoyillari. Milliy mafkura va taraqqiyot mafkurasini xaqida.

«Milliy mafkura» fanining ijtimoiy-gumanitar fanlar tizimida tutgan irni va iziga xos jixatlari.

#### 2-MAVZU

##### **Mafkura va sivilizasiya (tamaddun), ular irtasidagi tarixiy aloqadorlik (2 soat)**

Tamaddun tushunchasining moshiyati. Tamaddun madaniy taraqqiyotning bosqichi sifatida.

Tamaddun va mafkura, ular irtasidagi tarixiy aloqadorlik.

Tamaddunning iziga xos kirinishlari.

Sharq sivilizasiyasi, unda g`oya va mafkuralarning tutgan irni. G`arb sivilizasiyasiga milliy mafkuralar ta`siri. O`ziri zamon sivilizasiyasining boshlanishida yakxaxudochilik (vaxdoniyat) unga asoslangan mafkuraning irni.

Zardushtiylik Milliy mafkuraning umummilliy va umumbashariy taraqqiyotga ta`siri.

Markaziy Osiyo mutafakkirlari qarashlari va g`oyalarining jashon sivilizasiyasida tutgan irni.

Jaxon sivilizasiyasi, uning muxim belgilari. G`arb tamaddunining ma`naviy-axloqiy tanazzuli.

Prezident I.A.Karimovning ijtimoiy taraqqiyot, sivilizasiya tig`risidagi fikrlari.

G`arb tamadduniga munosabat masalasi. Ma`naviyatni milliy negizda rivojlantirish zarurati va uning umumbashariy moxiyati.

Ijtimoiy taraqqiyotning ob`ektiv tasnifga egaligi. Uning milliy mentalitet va saloshiyat bilan izaro aloqadorligi.

#### 3-MAVZU

##### **Mifologik g`oyalar ularning mafkuraga ta`siri(2 soat)**

Mif. Mifologiya. Mifologik (asotir) g`oyalar. Mifologik g`oyalar asotir dunyoqarashning maxsuli va kirinishi sifatida.

Asotir (mifologik) dunyoqarashi tushunchasi. Asotir dunyoqarashining iziga xos xususiyatlari. Mifologiya jamiyatlar taraqqiyotining quyi bosqichiga xos olam xaqidagi ilk qarashlar sifatida. Mifologik g`oyalarning inson va jamiyatning shakllanishi va taraqqiyotida tutgan irni. Mif (afsona). Naql. Rivoyat.

Miflarning asosiy turlari va ularda ifodalangan g`oyalar. Tabiat, uning kirinishlari, tabiat xodisalari xaqidagi miflar. Zoomorfik miflar. Antropomorfik miflar. Astrologik miflar. Afsona va rivoyatlar miflarning iziga xos kirinishi sifatida.

Asotir qarashlar va g`oyalarning xalq og`zaki ijodida ifodalanishi. Yozma manbalar va ulardagi asotir g`oyalari.

Olam va odam, yaxshilik bilan yomonlik, ezgulik bilan yovuzlik, qorong`ulik bilan yorug`lik orasidagi kurash qadimiy ajdodlarimiz yaratgan dastlabki dialektik tafakkur mashsuli bilgan g`oyalarning kirinishi sifatida. Odamzotning inson (jamiyatlashgan, ijtimoiylashgan)ga aylana borishida mifologik dunyoqarashning tutgan irni.

Miflardagi g`oyalarning odamlar ishonchi va e`tiqodiga aylantirishning mafkuraviy yillari va vositalari.

Turon mifologiyasi va uning iziga xos xususiyatlari. Turon mifologiyasi taraqqiyotining dastlabki bosqichidagi g`oyaviy qarashlar va ularning ifodalanish usullari.

Tabiat xodisalari xaqidagi mif va afsonalar, ularda ajdodlarimizning ezgulikka intilishlarining ifodlanishi. Turon mifologiyasining ajdodlarimiz xayotida tutgan irni.

Tabiat xodisalarini anglashga intilish, tabiatning sirli kuchlari oldidagi ojizlikni, qirquv, xadikni engishda dastlabki g`oyaviy qarashlarning irni.

Turon mifologiyasida insonni faollikka undovchi g`oyalarning ifodalanishi.

Miflar, afsonalarda ijtimoiy muammolarning aks etishi. Vatanparvarlik g`oyalari. Xalq ogzaki ijodida, - xalq eposi, afsonalar, dostonlar, ertaklar, rivoyatlarda ifodalangan g`oyalar.

qadimiy yozma yodgorliklarda ifodalangan g`oyalar. Toshlariga iyilgan rasm-tasvirlar, bitiktoshlarda aks etgan qarashlar. «Turk budun» g`oyasi va uning ajdodlarimizni ezgu maqsadlari sari birlashtirishdagi irni.

#### 4-MAVZU

##### **Zardushtiylik mafkurasi va ularning qadimiy xalqlar mafkurasi xayotida tutgan irni (2 soat)**

«Avesto» - eng qadimiy g`oyalar aks etgan yozma yodgorlik. «Avesto» va avestoshunoslik xaqida. «Avesto»da aks etgan asosiy g`oyalar.

Ezgulik bilan yovuzlik ruxlari irtasidagi beomon kurash va bunda oxir-oqibat ezgulikning yovuzlik ustidan g`alaba qozonishi tig`risidagi Zardusht bashorati.

«Avesto» ajdodlarimizning biz avlodlarga qoldirgan ma`naviy, xuquqiy, tarixiy, falsafiy merosi ekanligi. «Avesto»da yakxaxudochilik g`oyalarining ilgari surilishi. Unda g`arazgiylik, manmanlik, yomonlikning qoralanishi; yaxshilik, va`daga vafo, sadoqat, meshnatsevarlik g`oyalari; ashloqiy qoidalarining ifodalanishi.

«Avesto»da tabiatning ulug`lanishi; er, tuproq, suv, xavoning muqaddaslashtirish.

«Ezgu niyat», «Ezgu siz», «Ezgu amal» - zardushtiylik axloqning asosi sifatida.

«Avesto»ning Markaziy Osiyo xalqlarining tarixi, xayoti, madaniyati, tili, qadriyatlar; falsafiy, diniy, axloqiy qarashlarini irganishda muxim tarixiy manba` ekanligi.

Buddaviylik din, e`tiqod, g`oyalar tizimi sifatida.

Buddaviylikning asosiy g`oyalari: qayta tug`ilish (dxarma), taqdir, qismat (karma), tig`ri yil tanlash ma`suliyati.

Buddaviylikning inson, uning moxiyati, insonning ma`suliyati xaqidagi qarashlari. Tig`ri xulqqa eltuvchi tirt xaqiqat tig`risidagi g`oya.

Buddaviylik g`oyalarining Markaziy Osiyoga tarqalishi va bu erdagi xalqlar madaniy xayotida tutgan irni.

Konfusiylar va konfusiylar. qadimiy Xitoyda konfusiylar ta`limotining shakllanishi. Insonparvarlik, insonga muxabbat g`oyalari. Konfusiylar ashloqiy ta`limoti. Inson ma`suliyati.

Konfusiylar tarbiya, an`analarni irganish, jamiyatda ijtimoiy muvozanat (tartib)ni saqlash xaqida.

Konfusiylar davlatni boshqarish tig`risidagi g`oyalari.

Konfusiylarlik va milliy g`oya. Konfusiylarlik g`oyalarining shozirgi davr uchun axamiyati.

Moniylar g`oyalari va falsafasining moxiyati. Moniylar g`oyalarining shakllanishi. Moniylar yagona din yaratish tig`risidagi g`oyasi.

Moniylik g'oyalari ijtimoiy tengsizlik va adolatsizlikning qoralanishi. Moniylik g'oyalari meshnatkash dexqonlar manfaatlarini ifodasi sifatida.

Moniylikning nur va zulmat tig'risidagi g'oyalari.

Moniylik g'oyalari va xarakatlarining tarixda tutgan irni.

Mazdak g'oyalari. Mazdakiylik g'oyalari va xarakatlarining tarqalishi. Mazdakiylik xarakatlarining ijtimoiy tengsizlikka qarshi qaratilganligi. Mazdakiylik g'oyalari asosida vujudga kelgan ijtimoiy xarakatlar. Arab bosqinchilariga qarshi kurashda mazdakiylik g'oyalari ta'siri. Abu Muslim, Bobak, Muqanna qizgalonlari.

Mazdakiylik g'oyalari va xarakatlarining tarixda tutgan irni.

Yakkaxudolik g'oyalarining vujudga kelishi va uning jamiyat taraqqiyotiga ta'siri.

Zardushtiylik yakkaxudolikka asoslangan birinchi jaxon dini ekanligi. Ilgarigi kip xudolarning «Avesto»da yakka xudo – Oxura Mazda yordamchilariga aylanishi.

Olam va odamning paydo bilishi xaqidagi fikrlarning «Avesto»da ifodalanishi. Jaxon olimlari «Avesto» xaqida.

O'ziri zamon tamaddunining boshlanishi va tarixiy takomilida yakkaxudolik g'oyalarining tutgan irni.

Yakkaxudochilik g'oyalari, umuman diniy g'oyalar milliy istiqlol va taraqqiyot g'oyasining diniy ildizlarini tashkil etishi tig'risida.

#### 5-MAVZU

#### **Islom falsafasi g'oyalarining Irta Osiyo xalqlari milliy mafkurasining shakllanishiga ta'siri (2 soat)**

Islom – dunyoqarash, ta'limot, din, taqvo, imon, e'tiqod, ma'naviyat, g'oyalar tizimi sifatida. Islom dinining shakllanishi va taraqqiyoti. Islom dini g'oyalari ta'siri ostida musulmon olami madaniyatining shakllanishi.

Islom dini g'oyalarining qur'oni Karimda ifodalanishi, undagi Bosh va asosiy g'oyalar. Vaxdoniyat g'oyasi. Umma g'oyasi. Ilm g'oyasi. Inson g'oyasi. Islom dini g'oyalarini mafkuraviy yillar bilan odamlar imon, e'tiqodlariga aylantirish tajribalari. qur'on suralari va oyatlaridagi umumbashariy g'oyalar. Tadislarning vujudga kelishi va ularning xalq ommasiga g'oyaviy ta'sir kirsatishdagi irni.

Islom fiqxshunosligi va uning g'oyaviy tarbiyada tutgan irni. Shariat mazxablari. Xanafiya shariat mazxabida demokratik unsurlar.

Turonzamin xalqlarining tarixan xanafiya shariat mazxabi ruxida tarbiyalanishi va uning islom aqidaparastligi g'oyalariga qarshi kurashdagi irni.

Islom falsafasi g'oyalarining Markaziy Osiyo xalqlari milliy mafkurasining shakllanishiga ta'siri.

Sifiylik (tasavvuf) g'oyalarining vujudga kelishi. X-XI asrlarda sifiylikning xalq ma'naviy xayotidagi kuchli yinalishga aylanishi.

Tasavvuf falsafasining asosiy g'oyalari. Sifiylik ruxiy kamolot va uning bosqichlari tig'risidagi.

Tasavvuf tariqatlari va ularda aks etgan g'oyalar. Yassaviy tariqatining asosiy g'oyalari. Kubraviya tariqati g'oyalari. Naqshbandiya tariqati g'oyalari. Sifiylikning iziga xos obrazlari.

Tasavvuf g'oyalarining badiiy ijoddagi ifodasi.

Tasavvuf g'oyalaridan milliy mafkurada ijodiy foydalanish muammosi.

#### 6-MAVZU

#### **Turonzamindagi javonmardlik g'oyalari va ularning izbek milliy mentalitetidagi irni(2 soat)**

Javonmardlik g'oyalari tushunchasi. Turonzamindagi javonmardlik g'oyalari va ular asosida vujudga kelgan xarakatlar.

Javonmardlik g'oyalarining arab bosqinchilariga qarshi kurashdagi irni.

Javonmardlik xarakatining asosiy g'oyalari va uning islom doirasida qaror topishi. Tasavvuf va javonmardlik g'oyalaridagi umumiylik va ayrimlik. Javonmardlik xarakatining asosiy tamoyillari. Izbek milliy mentalitetiga javonmardlik g'oyalarining ta'siri.

Milliy istiqlol va taraqqiyot mafkurasini shakllantirishda javonmardlik g'oyalari va axloqiy tamoyillaridan ijodiy foydalanish muammosi.

#### 7-MAVZU

#### **Ilmiy-falsafiy g'oyalar, ularning milliy mafkuraning shakllanishidagi irni (2 soat)**

Dunyoviy, ilmiy-falsafiy g'oyalar tushunchasi. Dunyoviy g'oyalarining mohiyati va iziga xos xususiyatlari. Dunyoviy xamda ilmiy-falsafiy g'oyalarining tarixiy tizimida tutgan irni. Dunyoviy g'oyalarining ijtimoiy xayotning turli soxalariga xos intilishlarni aks ettirishi. Dunyoviy, ilmiy-falsafiy g'oyalar tizimining tarkibi: ijtimoiy-siyosiy g'oyalar, ilmiy g'oyalar, ilmiy-falsafiy g'oyalar.

Ijtimoiy-siyosiy g'oyalarda jamiyatdagi turli-tuman ijtimoiy aloqa va munosabatlarning aks etishi. Tenglik, erk, ozodlik, mustaqillik, baxt-saodat, adolat, xaqiqat g'oyalari.

Ilmiy g'oyalar, ularning jamiyat taraqqiyotida tutgan irni. Fan va jamiyat taraqqiyoti.

Falsafiy g'oyalar falsafiy dunyoqarashning maxsuli sifatida. Ilmiy-falsafiy dunyoqarash tushunchasi, uning iziga xos jixatlari. Ilmiy-falsafiy g'oyalar ilmiy fikrlar rivojining natijasi ekani.

Falsafiy g'oyalar, nazariyalar, tamoyillarning mafkuraviy jarayonlarga ta'siri.

Turonzaminda shakllangan ilk falsafiy g'oyalar. Falsafiy g'oyalar va ularning Sharq sivilizasiyasida tutgan irni.

Mustaqillik, ozodlik g'oyalarining falsafiy asoslari.

O'zbekiston mustaqilligi va falsafiy tafakkurdagi izgarishlar.

Milliy mafkurani shakllantirishda ilmiy-falsafiy dunyoqarashning tutgan irni.

Milliy g'oyaning dunyoviy, ilmiy-falsafiy asoslari muammosi.

#### 8-MAVZU

### **Milliy mafkuraning ijtimoiy shayotdagi irni va roli (2 soat)**

Mafkuramizning subs`ansional xarakteriga kira g`oyaviyat, funksional xususiyatiga kira esa ma`naviyat ekanligi.

O`zbekiston milliy mafkuraning manbai xalqimiz, uning tarixi ekanligi. Uning shu xalq tarixiy taraqqiyoti, mustaqilligining mashsuli, ayni vaqtda , shu xalqning pokligi, birligi, tinchligi, obodligi, kelajagi uchun xizmat qiluvchi ma`naviy vositasi ekanligi.

Mafkura va el-yurt, vatan oldidagi fuqarolik burchimizni anglash zaruriyati. Vatanni sevmiq iymondan ekanligini yashash tarzimizning maqsadi va mazmun moshiyatiga aylantirish.

Jamiyatning siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy munosabatlari sistemasida mafkuraning irni. Ijtimoiy guruhlararo bir-birini tushunish, qadrlash, millatlararo distlikni qaror toptirishda, ijtimoiy guruhlarni jamiyatning faol sub`ektlariga aylantirishda, xalqni mamlakatni buyuk davlatga aylantirishga safarbar qilishda mafkuraning uyushtiruvchanlik roli.

Mafkuramizning mamlakatimiz iz yiliga kira ishonch bilan rivojlanib borayotganligini, xalqimizning buyuk kelajak sari bozor munosabatlariga itish orqali dalil sharakat qilayotganligini, insonparvarlik qadriyalari tiklanayotganligi va takomillashayotganligi ifodalovchi dunyoqarashni shakllantirishga xizmat qilishligi.

Milliy mafkuraning erkin sharakat qiladigan va fikrlaydigan, shalol, jasur, vatanparvar, meshnatkash insonni tarbiyalovchi ma`naviy qurol ekanligi.

Mafkuramizning g`oyaviy va amaliy qudratining isishida ijtimoiy fanlarning roli. Ijtimoiy fanlar ravnaqiga O`zbekiston milliy mafkuraning ta`siri.

### **9-MAVZU**

#### **O`zbekiston Respublikasi mustaqilligining iziga xos xususiyati (2 soat)**

O`zbekiston Respublikasining suveren Demokratik Respublika deb e`lon qilinishining tarixiy ashmiyati. Respublikaning mustaqillikka erishuvida I.A.Karimovning roli.

Mustaqillikning Respublika siyosiy shayotida kirinishi. Davlat olib borayotgan ichki va tashqi siyosatning iziga xosligi. Mamlakat siyosiy shayotining mafkuralashishdan uzoqligi. Fuqarolik mafkuralarining rivojlanishi uchun keng sharoitning mavjudligi.

Elni vatan manfaati birlashtirishining moshiyati. Mustaqillikni mustashkamlash va uning asosiy omillari. Mustaqillikni siyosiy qadriyat sifatida onglash, qadrlash, uni mustashkamlash yilida izining ongli faoliyatini safarbar qilish shar bir fuqaromizning vatanparvarlik burchi ekanligi.

Mamlakatda mustaqil ma`naviy taraqqiyotning iziga xosligi. Itmish madaniyatini yaxlit e`tirof etish, milliy qadriyatlarni tiklash, inson qadrini qaror toptirish va takomillashtirish imkoniyatining vujudga kelishi.

Mustaqillikni mustashkamlashda milliy istiqol mafkurasining irni va rolining oshib borishi qonuni.

### **10-MAVZU**

#### **O`zbekiston milliy mafkurasining tarixiy, ilmiy-nazariy ildizlari (2 soat)**

O`zbekiston milliy mafkura izbek xalqi ma`naviy shayoti taraqqiyotining mashsuli ekanligi.

Xalqimiz og`zaki ijodiyoti va milliy mafkura. Timaris, Shiroq qissalari, Alpomish kabi xalq dostonlari, ertaklarida milliy qaxramon va milliy mafkura muammosining shal sevarlik va vatanparvarlik g`oyalari.

Xalqimizning qadimgi mafkuralari. Zardushtiylik. Moniychilik va mazdakizm. Irta asrlar davridagi mafkura: mukallimlar, mi`tadiliylar. Sifizm. Panteizm. Forobiyning fozil kishilar va etuk, mukammal jamoaga erishish tig`risidagi qarashlari. Navoiy gumanizmi.

XIX asrning ikkinchi yarmi va XX asrning boshlarida Markaziy Osiyodagi ijtimoiy-falsafiy fikr. Muqimiy, Furqat, Zavqiy, Sattorxon, Nodira, Anbar otinlar ijodida ma`rifatparvarlik va demokratiya g`oyalari.

Turkistonda jadidchilik sharakati. Pantyrkizm va Panislamizmning milliy uyg`onishdagi roli.

Diniy merosimizning mafkurasining yaratilishidagi irni va roli. qur`oni Karim. Shadis.

O`zbekistonda ijtimoiy fanlarning ravnaqi. Izbek jamiyatshunos olimlari olib borayotgan tadqiqotlarining milliy mafkuraning yaratilishidagi irni.

Milliy mafkuraning taraqqiyot manbailari-jamiyatning moddiy turmushi; ma`naviy turmushdagi vorislik va novatorlik; mafkura qusurlari irtasidagi aloqadorlik va izaro ta`sir; fan yutuqlari; xalq ommasining ijodiy faolli; mafkuraning ichki ziddiyatli shodisaligi kabilar ekanligi.

### **11-MAVZU**

#### **I.A.Karimov –O`zbekiston milliy mafkuraning asoschisi (2 soat)**

O`zbekistonning iz istiqol va taraqqiyot yilining I.A.Karimov tomonidan belgilab berilishi. Yangilanish, rivojlanish va taraqqiyot yilimizning besh qoidasi.

Bir mafkuraning, bir dunyoqarashning yakkashokimligidan qat`iyan voz kechish, siyosiy tashkilotlar, mafkuralar va fikrlar xilma-xilligi tan olish konsepsiyasining mafkuramizning yaratilishiga ashmiyati.

I.A.Karimov tomonidan mafkuramiz mazmunining belgilab berilishi. Bunda yangicha fikrlaydigan, mustaqil insonni tarbiyalashning irni. Mafkuramiz mazmunining turli shakl va yinalishlar orqali amalga oshirish yil-yiriqlarining belgilab berilishi.

Izbekeiston-kelajagi buyuk davlat g`oyasining istiqol mafkurasiz tizimidagi belgilovchilik irni. Elni vatan manfaati birlashtirishi konsepsiyasining shaxsning iz xalqi, vatani oldidagi burchini anglashidagi, unda vatanparvarlikni shakllantirishdagi roli.

Adolat mezonini buzmaslik, yangi uyni qurmay turib eskisini buzmaslik g`oyalarining yangi dunyoqarashni shakllantirishdagi metodologik ashmiyati.

Buyuk maqsad yilida og`ishmaslik prinsipining mafkuraviy ishimizda uyushtiruvchanlik, yinaltiruvchanlik ashmiyati. Milliy mafkurani ongimizga singdiruvchi amaliy tarbiyani yilga qiyishning zarurligi shaqida.

### **12-MAVZU**

### **Milliy mafkurada umumiylik va xususiylik dialektikasi(2 soat)**

O'zbekiston milliy mafkurasini rivojlantiruvchi umuminsoniy qadriyatlarining iziga xos kirinishi, insonparvarlik g'oyalarining davomi ekanligi. O'zbekiston milliy mafkurasining sub'ekti mazkur davlatda yashayotgan barcha millat, xalq ekanligi. Ma'naviylik va insonparvarlikka, respublika shududida yashayotgan barcha xalqlarning an'analari, urf-odatlarini, dini va tili, madaniyatini shurmat qilish qoidalariga ustivorlik berilishi.

Milliy mafkuraning ob'ekti-respublikada yashayotgan barcha xalqlar, millatlar, ijtimoiy guruhlar ekanligi.

Mafkuramizning milliy iz-izini bilish, iz-izini basholash, milliy ong bilan bog'liqligi. Milliy izligimizni anglashda «biz» va «ular» kabi etnopsixologik ajratishni, etnopsixologik yaqinlashish omiliga aylantirish muammolari.

Shaxs mafkura sub'ekti sifatida. Shaxsning mafkuraviy sub'ektligining moshiyati. Shaxs shayotining mafkuraviy mazmuni, mafkuraviy manfaatdorlikva unga bilgan talabni anglash. Shaxs ning mafkuraviy faoliyat shakllari. Shaxs mafkuraviy faoliyatining jamiyat shayotiga ta'siri.

Izbek millati ma'naviy qadriyatlari va ularning respublikada millatlararo munosabatlarning mustashkamlanishi va uyg'unlashuvidagi roli. Respublikada umummilliy vatanparvarlik, iftixor tuyg'usining qaror topishida izbek milliy xarakterining irni.

Mamlakatda umummillat manfaatiga xizmat qilish shaxs, ijtimoiy guruhlar, xalqlar, millatlar mafkurasining bosh mezoni ekanligi. Milliy mafkurada barcha millatlar tub manfaatlarining ifoda etilishi.

13-MAVZU

### **Milliy dunyoqarash uning mazmuni va ashamiyati (2 soat)**

Dunyoqarash tushunchasi. Milliy dunyoqarashning mazmuni, uning mustaqillik, mafkurani bilish jarayonida kengayib borishi.

Milliy dunyoqarashning shakllanishida O'zbekiston iz mafkura va taraqqiyot yilining belgilanganligining ashamiyati. Mamlakatda ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning izgarishi, bozor munosabatlariga bosqichma-bosqich itayotganligimiz yangi dunyoqarashning qaror topishida mushim omil ekanligi.

Mamlakatdagi ijtimoiy guruhlar, millatlar, xalqlar irtasida g'oyaviy-siyosiy manfaat birligining qaror topishi jarayoni va milliy dunyoqarash. Milliy dunyoqarashning qaror topishida, ijtimoiy fikr, qadimgi xalq an'analari, shayotga kirib kelishi, shayotda fuqarolar ijtimoiy faolligi ortib borishining roli.

Milliy dunyoqarashning sub'ekti yangicha, mustaqil fikrlaydigan, fuqarolik burchini ma'naviy madaniyati darajasining oshib borishi bilan respublikamiz mustaqilligini mustashkamlash, O'zbekistonni kelajagi buyuk davlatga aylantirish, inson shaq-shuquqlarini shimoya qilish, ijtimoiy adolatni, demokratiyani tila qaror toptirish, millatimiz va mamlakatimiz muammolarini shal etishni izlarining vatanparvarlik burchlariga, ishonchlariga aylantirish irtasidagi birlik.

Mafkura dunyoqarashi va fan. Mafkura dunyoqarash va vatanparvarlik e'tiqodi.

14-MAVZU

### **Milliy mafkura va siyosat (2 soat)**

Siyosat jamiyatning tashkiliy, boshqaruv-nazorat jabshasi ekanligi. Siyosat va mafkura irtasidagi umumiylik. Ularning jamiyat moddiy shayotiga asoslangan ong faoliyati ekanligi. Inson tafakkurining barcha jishatlari, xatti-sharakatining siyosat va mafkura tomonidan qamrab olinishi, belgilanishi. Siyosat va mafkuraning izaro farqi. Siyosatning ma'lum sabablarga kira bishashuvi shisobiga uning mafkuralashishi yoki mafkuraga iz irnini tiliq berib qiyishi, siyosatning benishoya mafkuralashishi uning izdan chiqishiga olib kelishligi.

Siyosiy va fuqarolik mafkurasini. Ijtimoiy shayotda ularning nisbati, ularning izaro bog'liqligi. Milliy mafkura va davlat siyosati. Respublikamizda shech qaysi mafkura davlat mafkurasini maqomiga kitarilishi mumkin emasligi masalasi.

Mafkuramizning nosiyosiy, O'zbekiston umummilliy mafkura ekanligi.

## **SEMINAR MASHG'ULOTLARI:**

1-MAVZU

### **«Milliy mafkura» faniga kirish**

«Milliy mafkura» fanining predmeti va vazifalari.

Milliy mafkuraning shakllanish va taraqqiyot xususiyatlari.

Inson, ijtimoiy gurux, qatlam, sinf, millat, xalq maqsad-muddaolarining milliy mafkuralarda ifodalanganligi.

«Milliy mafkura» fanining tayanch tushunchalari va asosiy tamoyillari.

«Milliy mafkura» fanining ijtimoiy-gumanitar fanlar tizimida tutgan irni va iziga xos jixatlari.

### **Adabiyotlar:**

#### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston, 2000.-80 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochiliev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)- T.: Yangi asr avlodi, 2002.-80 b.
5. Ochiliev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.
6. Karimov I.Kuchli davlatdan kuchli jamiyat sari.-T.: Sharq, 1998.-102 b.

#### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.

2. Karimov. I.A. Biz tanlagan yil demokratik va ma'rifiy dunyo bilan shamkorlik yili. 11-jild.-T.: O'zbekiston 2003.-320 b.
3. Karimov. I.A. Izbek xalqi xech kimga xech qachon qaram bilmaydi. 13-jild.-T.: O'zbekiston 2006.
4. O'zbekiston jamiyatni demokratlashtirish va yangilash mamlakatni modernizasiya va islox qilish yilida.-T.: Akademiya, 2005.-640 b.
5. Ortiqov M., Usmonov M. G'oya va mafkura.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-76 b.
6. Olimov S. Milliy mafkura-xalq tayanadigan kuch.-T.: Ma'naviyat, 2001.-60 b.
7. Milliy istiqlol g'oyasi: nazariya va amaliyot. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-64 b.

#### 2-MAVZU

#### **Mafkura va sivilizasiya (tamaddun), ular irtasidagi tarixiy aloqadorlik**

Tamaddun va mafkura, ular irtasidagi tarixiy aloqadorlik.

Tamaddunning iziga xos kirinishlari.

Sharq sivilizasiyasi, unda g'oya va mafkuralarning tutgan irni.

G'arb sivilizasiyasiga milliy mafkuralar ta'siri.

Markaziy Osiyo mutafakkirlari qarashlari va g'oyalarining jashon sivilizasiyasida tutgan irni.

#### **Adabiyotlar:**

##### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston, 2000.-80 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochiliev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192 b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)-T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80 b.
5. Ochiliev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.
6. Milliy istiqlol g'oyasi: nazariya va amaliyot. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-86 b.

##### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.
2. Karimov I.A. Bizdan ozod va obod Vatan qolsin. 2-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-380 b.
3. Karimov.I.A. Ozod va obod vatan, erkin va faravon xayot-pirovard maqsadimiz. 8-jild.-T.: O'zbekiston 2000.-528 b.
4. O'zbekiston jamiyatni demokratlashtirish va yangilash mamlakatni modernizasiya va islox qilish yilida.-T.: 2005.-640 b.
5. Olimov S. Milliy mafkura-xalq tayanadigan kuch.-T.: Ma'naviyat, 2001.-60 b.
6. Bunyodkor g'oya. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-74 B.
7. Abilov I. Milliy g'oya ma'naviy omillar.-T.: Ma'naviyat, 1999.-56 b.
8. Bobobev Sh., G'ofurov Z. Milliy istiqlol mafkurasi va taraqqiyot.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-82 b.
9. Milliy g'oya inson va zamon. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-78 B.
10. Taraqqiyotning izbek modeli. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-56 b.

#### 3-MAVZU

#### **Mifologik g'oyalar ularning mafkuraga ta'siri (2soat)**

Mifologik g'oyalar asotir dunyoqarashning maxsuli va kirinishi sifatida.

Mifologik g'oyalarning inson va jamiyatning shakllanishi va taraqqiyotida tutgan irni.

Tabiat, uning kirinishlari, tabiat xodisalari xaqidagi miflar.

Miflardagi g'oyalarning odamlar ishonchi va e'tiqodiga aylantirishning mafkuraviy yillari va vositalari.

Tabiat xodisalari xaqidagi mif va afsonalar.

#### **Adabiyotlar:**

##### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston, 2000.-80 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochiliev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192 b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)-T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80 b.
5. Ochiliev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.

##### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.
2. Karimov I.A. Yangicha fikrlash va ishlash davr talabi. 5-jild.-T.: O'zbekiston, 1997.-384 b.
3. Karimov I.A. Biz kelajagimizni iz qilimiz bilan quramiz. 7-jild.-T.: O'zbekiston 1999.-410 b.
4. Zokirov S. Shuquqiy davlat va fuqarolik jamiyati sari: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti I.Karimov asarlari asosida.-T.: Meshnat, 1999.-120 b.
5. O'zbekistonda demokratik jamiyat qurish nazariyasi va amaliyoti.- T.: 2005.-668 b

6. O'zbekiston jamiyatni demokratlashtirish va yangilash mamlakatni modernizasiya va islox qilish yilida.-T.: 2005.-640 b.
7. qirg'izboev m. Fuqarolik jamiyati: siyosiy partiyalar, mafkuralar, madaniyatlar.-T.: Sharq, 1998.-78 b.
8. Olimov S. Milliy mafkura-xalq tayanadigan kuch.-T.: Ma'naviyat, 2001.-60 b.
9. Bobobev Sh., G'ofurov Z. Milliy istiqlol mafkurasi va taraqqiyot.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-82 b.
10. Ergashev I., Sharipov B., Jakbarov M. Jamiyatni erkinlashtirish va ma'naviyat.-T.: Akademiya, 2002.-125 b.

#### 4-MAVZU

#### **Zardushtiylik mafkurasi va ularning qadimiy xalqlar mafkurasi xayotida tutgan irni**

«Avesto» - eng qadimiy g'oyalar aks etgan yozma yodgorlik.

«Avesto» ajdodlarimizning biz avlodlarga qoldirgan ma'naviy, xuquqiy, tarixiy, falsafiy merosi ekanligi.

«Ezgu niyat», «Ezgu siz», «Ezgu amal» - zardushtiylik axloqning asosi sifatida.

«Avesto»ning Markaziy Osiyo xalqlarining tarixi, xayoti, madaniyati, tili, qadriyatlar; falsafiy, diniy, axloqiy qarashlarini irganishda muxim tarixiy manba' ekanligi.

Yakkaxudochilik g'oyalari, umuman diniy g'oyalar milliy istiqlol va taraqqiyot g'oyasining diniy ildizlarini tashkil etishi tig'risida.

#### **Adabiyotlar:**

##### **Asosiy**

1. Avesto.-A.Mashkamov tarjimai.-T.: Sharq, 2001.-248 b
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochildiev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.-126 b.
4. Ochildiev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.
5. O'zbekiston jamiyatni demokratlashtirish va yangilash mamlakatni modernizasiya va islox qilish yilida.-T.: 2005.-640 b.

##### **qishimcha**

1. Karimov. I.A. Biz tanlagan yil demokratik va ma'rifiy dunyo bilan shamkorlik yili. 11-jild.-T.: O'zbekiston 2003.-320 b.
2. Mirshamidov M.O'zbekiston: demokratik shuquqiy davlat va fuqarolik jamiyati qurish yilida.-T.: Universitet, 2003.-192 b.
3. Tulenov J., G'afurov Z. Mustaqillik va milliy tiklanish.-T.: O'zbekiston, 1996.-254 b.
4. Mushiddinova F. Referendum-demokratiyaning zoshir bilishi. Xalq sizi, 2002 y. 20 fevral.
5. Saidov A., Tojixonov U. Davlat va shuquq nazariyasi.-T.: Adolat, 2001.-324 b.
6. Bobobev Sh., G'ofurov Z. Milliy istiqlol mafkurasi va taraqqiyot.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-82 b.
7. Markaziy Osiyo: g'oyaviy jarayonlar va mafkuraviy tashdid. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-66 b.
8. Milliy g'oya inson va zamon. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-78 B.
9. O'zbekistonning mustaqil taraqqiyoti va mafkuraviy jarayonlar. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-72 b.
10. Taraqqiyotning izbek modeli. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-56 b.

#### 5-MAVZU

#### **Islom falsafasi g'oyalarining Irta Osiyo xalqlari milliy mafkurasining shakllanishiga ta'siri**

Islom – dunyoqarash, ta'limot, din, taqvo, imon, e'tiqod, ma'naviyat, g'oyalar tizimi sifatida.

Islom dinining shakllanishi va taraqqiyoti.

Islom dini g'oyalarining qur'oni Karimda ifodalanishi.

Shadislarning vujudga kelishi va ularning xalq ommasiga g'oyaviy ta'sir kirsatishdagi irni.

Islom falsafasi g'oyalarining Markaziy Osiyo xalqlari milliy mafkurasining shakllanishiga ta'siri.

#### **Adabiyotlar:**

##### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston, 2000.-80 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochildiev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192 b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)-T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80 b.
5. Ochildiev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.

##### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.
2. Karimov I.A. Biz kelajagimizni iz qilimiz bilan quramiz. 7-jild.-T.: O'zbekiston 1999.-410 b.
3. Karimov. I.A. Izbek xalqi xech kimga xech qachon qaram bilmaydi. 13-jild.-T.: O'zbekiston 2006.
4. G'oya tarix va milliy tafakkur. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-86 b.
5. qosimov B. Milliy uyg'onish.-T.: Ma'naviyat, 2003.- 60 b.

6. Sa'dulla Otamuratov, Sarvar Otamuratov. O'zbekistonda ma'naviy-rushiy taklanish.-T.: Yangi asr avlodi, 2003.-126 b.
7. Abilov I. Milliy g'oya ma'naviy omillar.-T.: Ma'naviyat, 1999.-56 b.
8. Milliy g'oya inson va zamon. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-78 B.
9. O'zbekistonning mustaqil taraqqiyoti va mafkuraviy jarayonlar. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-72 b.
10. Taraqqiyotning izbek modeli. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-56 b.

#### 6-MAVZU

### **Turonzamindagi javonmardlik g'oyalari va ularning izbek milliy mentalitetidagi irni**

Javonmardlik g'oyalari tushunchasi.

Turonzamindagi javonmardlik g'oyalari va ular asosida vujudga kelgan xarakterlar.

Javonmardlik g'oyalarining arab bosqinchilariga qarshi kurashdagi irni.

Javonmardlik xarakterining asosiy g'oyalari va uning islom doirasida qaror topishi.

Izbek milliy mentalitetiga javonmardlik g'oyalarining ta'siri.

#### **Adabiyotlar:**

##### **Asosiy**

Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston, 2000.-80 b.

Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.

Nazarov q. Ochildiev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192b.

Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)- T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80b.

Ochildiev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.

Nazarov q. Milliy istiqlol g'oyasining asosiy maqsad va vazifalari.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 60 b.

##### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.

2. Karimov I.A. Vatan sajdagosh kabi muqaddasdir. 3-jild.-T.: O'zbekiston 1996.-366 b.

3. Karimov I.A. Biz kelajagimizni iz qilimiz bilan quramiz. 7-jild.-T.: O'zbekiston 1999.-410 b.

4. Ortiqov M., Usmonov M. G'oya va mafkura.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 60 b.

5. Olimov S. Milliy mafkura-xalq tayanadigan kuch.-T.: Ma'naviyat, 2001.-60 b.

6. G'oya tarix va milliy tafakkur. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-86 b.

7. Bunyodkor g'oya. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-74 B.

8. Abilov I. Milliy g'oya ma'naviy omillar.-T.: Ma'naviyat, 1999.-56 b.

9. Bobobev Sh., G'ofurov Z. Milliy istiqlol mafkurasi va taraqqiyot.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-82 b.

10. Milliy g'oya inson va zamon. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-78 B.

#### 7-MAVZU

### **Ilmiy-falsafiy g'oyalar, ularning milliy mafkuraning shakllanishidagi irni.**

Dunyoviy, ilmiy-falsafiy g'oyalar tushunchasi.

Ijtimoiy-siyosiy g'oyalar.

Ilmiy g'oyalar, ularning jamiyat taraqqiyotida tutgan irni.

Fan va jamiyat taraqqiyoti.

Falsafiy g'oyalar, nazariyalar, tamoyillarning mafkuraviy jarayonlarga ta'siri.

#### **Adabiyotlar:**

##### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston,2000.-80 b.

2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.

3. Nazarov q. Ochildiev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192 b.

4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)-T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80 b.

5. Ochildiev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.

##### **qishimcha**

1. Karimov I.A. Xavfsizlik va barqaror taraqqiyot yilidan. 6-jild.-T.: O'zbekiston 1998.-429 b.

2. Karimov. I.A. Xavfsizlik va tinchlik uchun kurashamiz. 10-jild.-T.: O'zbekiston 2002.-432 b.

3. Karimov. I.A. Biz tanlagan yil demokratik va ma'rifiy dunyo bilan shamkorlik yili. 11-jild.-T.: O'zbekiston 2003.-320 b.

4. O'zbekiston jamiyatni demokratlashtirish va yangilash mamlakatni modernizasiya va islox qilish yilida.-T.: 2005.-640 b.

5. Otamurodov S., Mamashokirov S., Xolbekov A. Markziy Osiyo: g'oyaviy jarayonlar va mafkuraviy tashdidlar.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 78 b.

6. Insoniyat tarixi g'oya va mafkuralar tarixidir. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-68 b.

7. Milliy istiqlol g'oyasining asosiy maqsad va vazifalari. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-84 b.
8. Bunyodkor g'oya. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-74 B.
9. Markaziy Osiyo: g'oyaviy jarayonlar va mafkuraviy tashdid. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-66 b.
10. Milliy g'oya inson va zamon. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-78 B.

#### 8-MAVZU

##### **Milliy mafkuraning ijtimoiy shayotdagi irni va roli**

Jamiyatning siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy munosabatlari sistemasida mafkuraning irni.  
Ijtimoiy guruhlararo bir-birini tushunish, qadrlash, millatlararo distlikni qaror toptirishda mafkuraning uyushtiruvchanlik roli.

Mafkuraning inson va jamiyat taraqqiytidagi irni.

Inson va jamiyat shayotida mushim izgarishlarni amalga oshirilishida muayyan g'oyalarning irni.

Inson va jamiyat shayotining sh g'oyalar bilan uzviy bog'liqligi.

##### **Adabiyotlar:**

###### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston, 2000.-80 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochiliev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)- T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80b.
5. Ochiliev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.

###### **qishimcha**

1. Karimov I.A. Yangicha fikrlash va ishlash davr talabi. 5-jild.-T.: O'zbekiston, 1997.-384 b.
2. Karimov I.A. Biz kelajagimizni iz qilimiz bilan quramiz. 7-jild.-T.: O'zbekiston 1999.-410 b.
3. Karimov. I.A. Vatan ravnaqi uchun xar birimiz mas'ulmiz. 9-jild.-T.: O'zbekiston 2001.-432 b.
4. O'zbekiston jamiyatni demokratlashtirish va yangilash mamlakatni modernizasiya va islox qilish yilida.-T.: 2005.-640 b.
5. Tillaev S. Insopova G. Zamon mafkura va yoshlar. Milliy istiqlol g'oyasi targ'ibotning ilmiy asoslari.-T.: Universitet 2002.-47 b.
5. Milliy istiqlol g'oyasini xalqimiz ongiga singdirish omillari va vositalari. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-74 B.
6. Karimova V., Umarov A., quronov M. Milliy istiqlol g'oyasini xalqimiz ongiga singdirish omillari va vositalari.- T.: Yangi asr avlodi, 2001.-64 b.
7. Milliy g'oya inson va zamon. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-78 B.
8. O'zbekistonning mustaqil taraqqiyoti va mafkuraviy jarayonlar. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-72 b.
9. Karimova V., Umarov A., quronov M. Milliy istiqlol g'oyasini xalqimiz ongiga singdirish omillari va vositalari.- T.: Yangi asr avlodi, 2001.-64 b.

#### 9-MAVZU

##### **O'zbekiston Respublikasi mustaqilligining iziga xos xususiyati**

O'zbekiston Respublikasining suveren Demokratik Respublika deb e'lon qilinishining tarixiy ashmiyati.

Respublikaning mustaqillikka erishuvida Davlat rashbarining roli.

Davlatimiz tomonidan olib borilayotgan ichki va tashqi siyosatning iziga xosligi.

Mamlakatda mustaqil ma'naviy taraqqiyotning iziga xosligi.

Mustaqillikni mustashkamlashda milliy istiqlol mafkurasining irni va rolining oshib borishi.

##### **Adabiyotlar:**

###### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston,2000.-80 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochiliev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192 b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)- T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80 b.
5. Ochiliev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.

###### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.
2. Karimov I.A. Biz kelajagimizni iz qilimiz bilan quramiz. 7-jild.-T.: O'zbekiston 1999.-410 b.
3. Karimov. I.A. Izbek xalqi xech kimga xech qachon qaram bilmaydi. 13-jild.-T.: O'zbekiston 2006.
4. Olimov S. Milliy mafkura-xalq tayanadigan kuch.-T.: Ma'naviyat, 2001.-60 b.
5. Insoniyat tarixi g'oya va mafkuralar tarixidir. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-68 b.
6. Bunyodkor g'oya. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-74 B.

7. Abilov I. Milliy g'oya ma'naviy omillar.-T.: Ma'naviyat, 1999.-56 b.
8. Milliy g'oya inson va zamon. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-78 B.
9. Taraqqiyotning izbek modeli. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-56 b.

10-MAVZU

### **O'zbekiston milliy mafkurasining tarixiy, ilmiy-nazariy ildizlari**

Milliy ma'naviy qadriyatlar milliy mafkuraning asosiy negizlari.

Zardushtiylik milliy mafkuramizning ilk asoslaridan biri.

Irta asr Markziy Osiyo mutaffakirlarining g'oyaviy-ijtimoiy qarashlari

XIX asrning ikkinchi yarmi va XX asrning boshlarida Markaziy Osiyodagi ijtimoiy-falsafiy fikrlar. Muqimiy, Furqat, Zavqiy, Sattorxon, Nodira, Anbar otinlar ijodida ma'rifatparvarlik va demokratiya g'oyalari. Turkistonda jadidchilik sharakati.

I.Karimov asarlarida milliy g'oyaning ilmiy-nazariy asoslanishi.

#### **Adabiyotlar:**

##### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston, 2000.-80 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochiliev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192 b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)-T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80 b.
5. Ochiliev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.

##### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.
2. Karimov. I.A. Biz tanlagan yil demokratik va ma'rifiy dunyo bilan shamkorlik yili. 11-jild.-T.: O'zbekiston 2003.-320 b.
3. Karimov. I.A. Izbek xalqi xech kimga xech qachon qaram bilmaydi. 13-jild.-T.: O'zbekiston 2006.
4. O'zbekiston jamiyatni demokratlashtirish va yangilash mamlakatni modernizasiya va islox qilish yilida.-T.: Akademiya, 2005.-640 b.
5. Erkaev A. Milliy g'oya moshiyati.-T.: Ma'naviyat, 2001.-56 b.
6. Markaziy Osiyo: g'oyaviy jarayonlar va mafkuraviy tashdid. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-66 b.
7. Milliy istiqlol g'oyasi: nazariya va amaliyot. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-64 b.
8. Abilov I. Milliy g'oya ma'naviy omillar.-T.: Ma'naviyat, 1999.-56 b.
9. Bobobev Sh., G'ofurov Z. Milliy istiqlol mafkurasini va taraqqiyot. Yangi asr avlodi, 2001.-64 b.
10. Olimov S. Milliy mafkura-xalq tayanadigan kuch.--T.: Ma'naviyat, 2001.-60 b.

11-MAVZU

### **I.A.Karimov –O'zbekiston milliy mafkuraning asoschisi**

O'zbekistonning iz istiqlol va taraqqiyot yilining I.A.Karimov tomonidan belgilab berilishi.

Yangilanish, rivojlanish va taraqqiyot yilimizning besh asosiy tamoyili.

Izbekeiston-kelajagi buyuk davlat g'oyasining istiqlol mafkurasini tizimidagi belgilovchilik imni.

Yangi uyni qurmay turib eskisini buzmaslik g'oyalarining yangi dunyoqarashni shakllantirishdagi metodologik ashamiyati.

Buyuk maqsad yilida og'ishmaslik prinsipi.

#### **Adabiyotlar:**

##### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston, 2000.-80 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochiliev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192 b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)-T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80 b.
5. Ochiliev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.

##### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.
2. Karimov I.A. Yangicha fikrlash va ishlash davr talabi. 5-jild.-T.: O'zbekiston, 1997.-384 b.
3. Karimov. I.A. Xavfsizlik va tinchlik uchun kurashimiz. 10-jild.-T.: O'zbekiston 2002.-432 b.
4. O'zbekiston jamiyatni demokratlashtirish va yangilash mamlakatni modernizasiya va islox qilish yilida.-T.: Akademiya, 2005.-640 b.
5. Milliy istiqlol g'oyasini xalqimiz ongiga singdirish omillari va vositalari. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-74 B.
6. Milliy g'oya inson va zamon. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-78 B.

7. O'zbekistonning mustaqil taraqqiyoti va mafkuraviy jarayonlar. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-72 b.
8. Bugungi dunyoning mafkuraviy manzarasi. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-70 b
9. Taraqqiyotning izbek modeli. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-56 b.
10. Karimova V., Umarov A., quronov M. Milliy istiqlol g'oyasini xalqimiz ongiga singdirish omillari va vositalari. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-64 b.

#### 12-MAVZU

##### **Milliy mafkurada umumiylik va xususiylik dialektikasi**

O'zbekiston milliy mafkurasi rivojlanuvchi umuminsoniy qadriyatlarning iziga xos kirinishi.

Mafkuramizning milliy iz-izini bilish, iz-izini basholash, milliy ong bilan bog'liqligi.

Shaxs mafkuraviy faoliyatining jamiyat shayotiga ta'siri.

Izbek millati ma'naviy qadriyatlari va ularning respublikada millatlararo munosabatlarning mustashkamlanishi va uyg'unlashuvdagi roli.

Milliy mafkurada barcha millatlar tub manfaatlarining ifoda etilishi.

##### **Adabiyotlar:**

###### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston,2000.-80 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochildiev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192 b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)-T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80 b.
5. Ochildiev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.

###### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.
2. Karimov I.A. Biz kelajagimizni iz qilimiz bilan quramiz. 7-jild.-T.: O'zbekiston 1999.-410 b.
3. Karimov. I.A. Izbek xalqi xech kimga xech qachon qaram bilmaydi. 13-jild.-T.: O'zbekiston 2006.
4. O'zbekiston jamiyatni demokratlashtirish va yangilash mamlakatni modernizasiya va islox qilish yilida.-T.: Akademiya, 2005.-640 b.
5. Milliy istiqlol g'oyasini xalqimiz ongiga singdirish omillari va vositalari. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-74 B.
6. Markaziy Osiyo: g'oyaviy jarayonlar va mafkuraviy tashdid. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-66 b.
7. Milliy istiqlol g'oyasi: nazariya va amaliyot. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-64 b.
8. Insoniyat tarixi g'oya va mafkuralar tarixidir. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-68 b.
9. Bunyodkor g'oya. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-74 B.
10. Karimova V., Umarov A., quronov M. Milliy istiqlol g'oyasini xalqimiz ongiga singdirish omillari va vositalari. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-64 b.

#### 13-MAVZU

##### **Milliy dunyoqarash uning mazmuni va ashhamiyati**

Dunyoqarash tushunchasi.

Milliy dunyoqarashning mazmuni, uning mustaqillik, mafkurasini bilish jarayonida kengayib borishi.

Mamlakatda ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning izgarishi.

Bozor munosabatlariga bosqichma-bosqich itish yangicha dunyoqarash shakllanishining mushim omili.

Milliy dunyoqarashning qaror topishida, ijtimoiy fikr, qadimgi xalq an'analarining roli.

##### **Adabiyotlar:**

###### **Asosiy**

1. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston,2000.-80 b.
2. Milliy istiqlol g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochildiev A. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.-80 b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)-T.: Yangi asr avlodi, 2002.-192 b.
5. Ochildiev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.

###### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.
2. Karimov I.A. Xavfsizlik va barqaror taraqqiyot yilidan. 6-jild.-T.: O'zbekiston 1998.-429 b.
3. Karimov. I.A. Biz tanlagan yil demokratik va ma'rifiy dunyo bilan shamkorlik yili. 11-jild.-T.: O'zbekiston 2003.-320 b.
4. Karimov. I.A. Izbek xalqi xech kimga xech qachon qaram bilmaydi. 13-jild.-T.: O'zbekiston 2006.
5. Bugungi dunyoning mafkuraviy manzarasi. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-70 b

6. Taraqqiyotning izbek modeli. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-56 b.
7. O'zbekistonning mustaqil taraqqiyoti va mafkuraviy jarayonlar. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-72 b.
8. Milliy g'oya inson va zamon. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-78 B
9. O'zbekistonda demokratik jamiyat qurish nazariyasi va amaliyoti.- T.: Akademiya, 2005.-668 b
10. O'zbekiston jamiyatni demokratlashtirish va yangilash mamlakatni modernizatsiya va islox qilish yilida.-T.: 2005.-640 b.

#### 14-MAVZU

##### **Milliy mafkura va siyosat**

Siyosat jamiyatning tashkiliy, boshqaruv-nazorat jabshasi ekanligi.

Siyosat va mafkura irtasidagi aloqadorlik.

Ijtimoiy shayotda siyosat va mafkuraning nisbati va izaro bog'liqligi.

Milliy mafkura va davlat siyosati.

Respublikamizda shech qaysi mafkura davlat mafkurasiga maqomiga kitarilishi mumkin emasligi masalasi.

##### **Adabiyotlar:**

##### **Asosiy**

1. Milliy istiqloq g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.- T.: O'zbekiston, 2000.-80 b.
2. Milliy istiqloq g'oyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim bakalavriyat bosqichi uchun darslik.-T.: Akademiya, 2005.-368 b.
3. Nazarov q. Ochilidiev A. Milliy istiqloq g'oyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar.( qisqa izoshli tajribaviy lug'at)- T.: Yangi asr avlodi, 2001.- 192 b.
4. Nazarov q. Mamashokirov S. Milliy istiqloq g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar.(izoshli kirgazmali vositalar)- T.: Yangi asr avlodi, 2002.- 80b.
5. Ochilidiev A. Milliy g'oya va millatlararo munosabatlar.-T.: O'zbekiston, 2004.-133 b.
6. Nazarov q. Milliy istiqloq g'oyasining asosiy maqsad va vazifalari.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-60 b.

##### **qishimcha**

1. Karimov.I.A. O'zbekiston: milliy istiqloq, iqtisod, siyosat, mafkura . 1-jild.-T.: O'zbekiston, 1996.-364 b.
2. Karimov I.A. Yangicha fikrlash va ishlash davr talabi. 5-jild.-T.: O'zbekiston, 1997.-384 b.
3. Karimov. I.A. Izbek xalqi xech kinga xech qachon qaram bilmaydi. 13-jild.-T.: O'zbekiston 2006.
4. G'oya va mafkura. q.Nazarov musharrirligida.- T.: Yangi asr avlodi, 2001.-80 b.
5. Olimov S. Milliy mafkura-xalq tayanadigan kuch.-T.: Ma'naviyat, 2001.-60 b.
6. Insoniyat tarixi g'oya va mafkuralar tarixidir. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-68 b.
7. Milliy istiqloq g'oyasining asosiy mag'sad va vazifalari. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-84 b.
8. Bunyodkor g'oya. q.Nazarov musharrirligida.-T.: Yangi asr avlodi, 2001.-74 B.
9. Abilov I. Milliy g'oya ma'naviy omillar.-T.: Ma'naviyat, 1999.-56 b.

#### **Oraliq nazorat mavzulari**

##### **1-oraliq nazorat**

##### **I-variant**

1. Mafkura va g'oya tushunchalarining izaro bog'liqligi.
2. Milliy g'oyaning umumbashariy tamoyillari.
3. Milliy g'oyani xalqimiz qalbi va ongiga singdirish.

##### **II-variant**

1. Milliy mafkurani yoshlar ongiga singdirishning yillari va vositalari.
2. Milliy mafkura va demokratiya.
3. Milliy va diniy bag'rikenglik.

##### **III- variant**

1. Milliy g'oyaning negizlari va asosiy tamoyillari.
2. G'oya tushunchasi va uning ijtimoiy ashhamiyati.
3. Bugungi dunyoning mafkuraviy manzarasi

##### **2- oraliq nazorat**

##### **I- variant**

1. O'zbekiston mustaqilligini mustashkamlashda milliy mafkuraning ashhamiyati.
2. Milliy qadriyatlarining inson shayotidagi irni.
3. Milliy mafkura va izlikni anglash

##### **II- variant**

1. Mustaqillik va milliy mafkura.
2. Mafkura tushunchasi va uning moshiyati.

3. Inson qalbi va ongi uchun kurash tushunchasi

**III- variant**

1. Jamiyat taraqqiyotida mafkuralarning irni.
2. Mafkuraviy immunitet xavfsizlikning ma`naviy asosi.
3. Milliy g`oya O`zbekiston xalqining asosiy maqsad va muddaolarining ifodasi.

**Mustaqil ish mavzulari**

“Milliy mafkura” fanining predmeti, ob`ekti, maqsadi va vazifalari.

G`oya va mafkura tushunchalarining mazmun moshiyati.

G`oya va mafkuralarning namoyon bilish shakllari.

Ijtimoiy taraqqiyot va g`oyaviy-mafkuraviy munosabatlarning xarakteri.

Shozirgi davrda mafkuraviy jarayonlarning xususiyatlari va tendensiyasi, globallashuv jarayoni.

O`zbekistonda milliy mafkurani shakllantirishning tarixiy shart-sharoitlari.

Jamiyatning strategik maqsadlari va ularning g`oyalar tizimida ifodalanishi.

Milliy mafkuraning milliy va umuminsoniy qadriyatlariga munosabati masalasi.

Milliy istiqlol g`oyalarining tub maqsadi va vazifalari.

Polietnik va kip konfessiyalik sharoitida milliy mafkurani shakllantirish masalalari.

Mamlakat xavfsizligini ta`minlashda milliy g`oyasi va mafkuralarning tarixiy irni.

Demokratik jamiyatlarda g`oyaviy-mafkuraviy munosabatlar masalasi.

Milliy mafkurani shakllantirishda ma`naviy-madaniy merosning irni.

Ta`lim tizimidagi islohotlarni chuqurlashtirishda milliy mafkuraning ashhamiyati.

Milliy tafakkurni yoshlar ongiga singdirishda Milliy mafkuraning irni.

G`oya va mafkuralar rivojlanishining tarixiy bosqichlari, asosiy yinalishlari.

Milliy mafkuraning yoshlarni safarbar etish, ilshomlantirish, buyuk kelajak sari chorlash yilidagi ashhamiyati.

Ijtimoiy-siyosiy taraqqiyot va g`oyalar shamda mafkuralar rivojlanishining izaro bog`liqligi.

Milliy g`oyalarning umuminsoniy-demokratik mazmuni va gumanistik xarakteri.

Yoshlarning milliy g`oya va qadriyatlarga munosabati.

Jamiyatimiz, davlatimiz, mustaqilligimizga bilgan ishonch-e`tiqodni mustashkamlashda milliy g`oyaning irni va roli.

# Reyting jadvali va basholash mezonlari

JN uchun maksimal ball – 45  
ON uchun maksimal ball – 40  
YaN uchun maksimal ball – 15

JN-10 marta itkaziladi  
ON- 2 marta itkaziladi  
YaN – 1marta yozma itkaziladi

| Nazorat turi | Maksimal ball | Saralash ball | Nazorat shakli                                                      | Itkazish vaqti Semestr xaftasi |
|--------------|---------------|---------------|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| 1-JN         | 4,5           | 2             | og`zaki                                                             | 2-shafta                       |
| 2-JN         | 4,5           | 2             | og`zaki                                                             | 4-xafta                        |
| 3-JN         | 4,5           | 2             | og`zaki                                                             | 6-xafta                        |
| 4-JN         | 4,5           | 2             | Yangi ped. tex. «Aqliy shujum» usuli asosida                        | 8-xafta                        |
| 1-OB         | 20            | 11            | Yozma                                                               | 10-xafta                       |
| 5-JN         | 4,5           | 2             | Trening usulida “Shamkor”                                           | 12-xafta                       |
| 6-JN         | 4,5           | 2             | og`zaki                                                             | 14-xafta                       |
| 7-JN         | 4,5           | 2             | og`zaki                                                             | 15-xafta                       |
| 8-JN         | 4,5           | 2             | og`zaki                                                             | 16-xafta                       |
| 9-JN         | 4,5           | 2             | Trening usulida “Shamkor”, «Aqliy shujum» usuli elementlari asosida | 18-xafta                       |
| 10-JN        | 4,5           | 2             | og`zaki                                                             | 20-xafta                       |
| 2-OB         | 20            | 11            | Yozma                                                               | 17-xafta                       |
| YaN          | 15            | 8,5           | Yozma                                                               | 21-shafta                      |

Talbalar bilimini basholashda quyidagi namunaviy mezonlar inobatga olinadi.

«5» a`lo 86-100 ball:

- ijodiy fikrlay olish;
- mustaqil mushohada yuritish;
- amalda qillay olish;
- moshiyatni tushunish
- Bilish, aytib berish;
- tasavvurga ega bilish.
- xulosa va qarorlar qabul qilish;

«4» yaxshi 71-85 ball:

- mustaqil mushohada yuritish;
- amalda qillay olish;
- Bilish, aytib berish;
- tasavvurga ega bilish.

«3» qoniqarli 55-70 ball:

- Bilish, aytib berish;
- tasavvurga ega bilish.
- xulosa va qarorlar qabul qilish;

«qoniqarsiz» 0-54 ball:

- aniq tasavvurga ega bilmaslik.
- bilmaslik;

**«Milliy g`oya va mafkura» fanidan test  
SAVOLLARI**

**1. Jamiyatning boshlang`ich buyrug`ini aniqlang.**

A) maktabgacha tarbiya muassasalari;

\* V) oila;

S) maktab;

D) jamoat tashkilotlari;

**2. Milliy istiqlol mafkurasining umumbashariy tamoyillari qaysi javobda to`g`ri ko`rsatilgan?**

\* A) qonun ustuvorligi, inson huquqlari, millatlararo totuvlik, diniy bag`rikenglik, ma`rifatparvarlik;

V) milliy madaniyatni tiklash, jamiyatni erkinlashtirish, ja-miyatni demokratlashtirish;

S) xalqaro huquqiy normalar ustuvorligi, milliy g`ururni shakllantirish, Vatanparvarlik;

D) madaniy merosni saqlash, qonun ustuvorligi, jamiyatni er-kinlashtirish.

**3. “Ma`naviyat” tushunchasining to`g`ri ta`rifini aniqlang.**

\* A) inson falsafiy, huquqiy, ilmiy, badiiy, axloqiy, diniy va boshqa tasavvurlari va tushunchalari majmui;

V) inson falsafiy, huquqiy, ilmiy, badiiy, diniy va boshqa asarlari majmui;

S) inson falsafiy, huquqiy, ilmiy, badiiy, axloqiy, diniy va boshqa yo`nalishlardagi ijodiy faoliyati majmui.

D) insonning ichki olamini ifodalovchi tushuncha:

**4. Mafkuraviy vaziyat nima?**

A) jamiyat hayotida mafkuralarning mohiyati, ularning o`ziga xos xususiyatlari bilan bog`liq monografiyalar;

\*V) jamiyat hayotida mafkuralarning o`rni va mavqei, ular o`rta-sidagi munosabatlar bilan bog`liq shart-sharoitlar;

S) jamiyat hayotida mafkuralarning o`rni va mavqei, ular o`rta-sidagi munosabatlar bilan bog`liq nazariyalar;

D) jamiyat hayotida mafkuralarning o`rni va mavqei, ular o`rta-sidagi munosabatlar bilan bog`liq gipotezalar.

**5. Fikr qaramligi nima?**

\*A) inson tafakkuri ustidan muayyan g`oyalarning hukmronligi;

V) inson tafakkurida muayyan g`oyalar to`g`risida tasavvurlarning vujudga kelishi;

S) inson tafakkuri ustidan umuminsoniy g`oyalarning hukm-ronligi;

D) inson tafakkuri ustidan muayyan ilmiy nazariyalarning hukmronligi.

**6. Mafkuraviy tajovuz nimalarda namoyon bo`ladi?**

A) jamiyat barqarorligiga qarshi qaratilgan, konstitusion tu-zumni zaiflashtirishga yo`naltirilgan diplomatik munosabat-larda;

V) jamiyatdagi turli xil noroziliklarda;

S) jamiyat barqarorligiga qarshi qaratilgan, konstitusion tu-zumni zaiflashtirishga yo`naltirilgan harbiy-siyosiy tadbir-larda;

\* D) jamiyat barqarorligiga qarshi qaratilgan, konstitusion tu-zumni zaiflashtirishga yo`naltirilgan g`oyaviy-nazariy qarash-larda.

**7. Mafkuraviy poligon deganda qanday maydon tushuniladi?**

A) inson ongi va qalbini egallashga qaratilgan turli g`oyalar-ning mufassal bayoni;

V) inson ongi va qalbini egallashga qaratilgan turli g`oyalar-ning ijtimoiy maqomi;

\* S) inson ongi va qalbini egallashga qaratilgan turli g`oyalar-ning sinov maydoni;

D) inson ongi va qalbidan joy olgan turli ta`limotlarning sinov maydoni.

**8. Mafkuraviy munosabatlarning asosiy elementlarini toping.**

\* A) mafkuraviy tasavvur, mafkuraviy ta`sir, mafkuraviy fao-liyat;

V) mafkuraviy tasavvur, mafkuraviy immunitet, mafkuraviy ta`sir.

S) mafkuraviy paligon, mafkuraviy profilaktika, mafkuraviy faoliyat.

D) mafkuraviy tasavvur, mafkuraviy poligon, mafkuraviy ta`sir.

**9. “Vatan” tushunchasining to`g`ri ta`rifini aniqlang.**

\*A) kishilarning o`zi yashab turgan, ajdodlari o`tgan, millati shakllangan mamlakat;

V) kishilar muqim yashayotgan, uy-joyi joylashgan mamlakat;

S) kishilarga fuqarolik pasporti berilgan mamlakat;

D) kishilarning yoshlik yillari o`tgan mamlakat.

**10. Bunyodkor g`oya deganda qanday g`oyalar tushuniladi?**

A) millatni turg`unlik sari etaklovchi g`oya, xalqni har qanday maqsad sari harakat qilishga undovchi g`oya;

\* V) millatni taraqqiyot sari etaklovchi, xalqni ezgu maqsad sari harakat qilishga undovchi g`oya;

S) millatni o`zgalardan ustun bo`lishga undovchi g`oya;

D) millatning iqtisodiy aloqalarini targ`ib etuvchi g`oya.

**11. “Aksiologiya” atamasi kim tomonidan kiritilgan?**

\*A) G. Rikkert, U. Jeyris;

V) E. Gartman, P. Laki;

S) I. Kant, M. Shiper.

D) Sh. Furi, R. Ouen;

**12. Milliy qadriyatlar deganda nima tushuniladi?**

\* A) millat xususiyatlari bilan bog`liq qadriyatlar shakli;

V) ijtimoiy guruh xususiyatlari bilan bog`liq qadriyatlar shakli;

S) bashar xususiyatlari bilan bog`liq qadriyatlar shakli iqtisodiy imkoniyatlari.

D) millatning yashash tarzi.

**13. Millatlararo totuvlik g`oyasining mohiyati nimadan iborat?**

- A) muayyan mamlakatdagi turli millat vakillarining turmush tarzi;
- \* V) muayyan mamlakatdagi turli millat vakillarining hamji-hatligi;
- S) muayyan mamlakatdagi turli millat vakillarining madaniyati;
- D) muayyan mamlakatdagi turli millat vakillari orasidagi mu-nosabatlar.

**14. Geostrategik maqsadlar nimadan iborat?**

- \* A) geografik omillarni hisobga olgan holda amalga oshirila-digan istiqbolli intilishlar;
- V) geografik omillarni hisobga olgan holda amalga oshirila-digan ilmiy-tadqiqot ishlari;
- S) iqtisodiy omillarni hisobga olgan holda amalga oshirila-digan istiqbolli intilishlar;
- D) siyosiy omillarni hisobga olgan holda amalga oshiriladigan istiqbolli intilishlar;

**15. Buyuk davlatchilik shovinizmi g`oyasi qachon va qaerda vujudga kelgan?**

- \* A) XIX asrda Fransiyada;
- V) XX asrda Germaniyada;
- S) XVII asrda Rossiyada;
- D) XVSh asrda Angliyada;

**16. G`oya nima?**

- \* A) inson tafakkurining oliy mahsuli, kishilarni aniq maqsad sari etaklaydigan fikr;
- V) inson tafakkurining har qanday mahsuli, kishilarni shaxs-lararo munosabatlarga undaydigan fikr;
- S) inson tafakkurining mahsuli, biror ob`ekt xususidagi gipoteza;
- D) ma`lum bilimlar ifodasi, o`tmish haqidagi mulohazalar.

**17. Mafkuraviy ta`sir vositalari to`g`ri ko`rsatilgan javobni aniqlang?**

- A) harbiy aslahalar, diplomatik munosabatlar;
- V) kino, radio, uchrashuvlar;
- \* S) fan, madaniyat, adabiyot, ommaviy axborot vositalari, teatr, kino;
- D) fan kashfiyotlari, madaniyat xodimlari, kinoteatrlar.

**18. Ijtimoiy hamkorlik nima?**

- A) turli millat, irq va dinga mansub kishilarning umumiy maqsad yo`lidagi munozaralari;
- \* V) turli millat, irq va dinga mansub kishilarning umumiy maqsad yo`lidagi hamjihatligi;
- S) turli millat, irq va dinga mansub kishilarning turli maqsad yo`lidagi hamjihatligi;
- D) turli millat, irq va dinga mansub kishilarning o`zaro munosabatlari.

**19. "Milliy mentalitet" tushunchasining to`g`ri ta`rifini aniqlang.**

- A) millatning tarixan shakllangan turmush tarzi;
- \* V) millatning tarixan shakllangan tafakkur tarzi;
- S) millatning tarixan shakllangan manfaatlari tizimi;
- D) millatning tarixan shakllangan siyosiy tizimi.

**20. O`zbekistonda erkin fuqarolik jamiyati barpo etishning Prezident I.Karimov tomonidan asoslab berilgan konsepsiyasi qaysi javobda to`g`ri ko`rsatilgan?**

- \* A) "Kuchli davlatdan kuchli jamiyat sari";
- V) "Turkiston - umumiy uyimiz";
- S) "Tarixiy xotirasiz kelajak yo`q";
- D) "Mahalla - demokratiya instituti";

**21. Prezident I.Karimovning milliy istiqlol mafkurasiga bag`ishlangan fikr-mulohazalari bayon etilgan "Milliy is-tiqlol mafkurasida xalq e`tiqodi va buyuk kelajakka ishonchdir" asari dastlab qaysi matbuot nashrida e`lon qilingan?**

- \* A) 2000 yil, 8 iyun, "Fidokor" gazetasida;
- V) 1999 yil, 10 may, "Ma`rifat" gazetasida;
- S) 1999 yil, fevral, "Turkiston" gazetasida;
- D) 1998 yil, iyun, "Tafakkur" jurnalida;

**22. O`zbekiston Prezidenti I.Karimov tomonidan asoslab be-rilgan jamiyatni isloh qilishning asosiy ustuvor tamoyillari qanday nomlanadi?**

- A) "Turkiston - umumiy uyimiz";
- V) "O`zbekiston - yagona davlat";
- \* S) "Ijtimoiy taraqqiyotning o`zbek modeli"
- D) "Kuchli davlatdan kuchli jamiyat sari.

**23. Vatan ravnaqi deganda nimani tushunasiz?**

- A) shaxs va jamiyat manfaatlarini uyg`unlashtiruvchi, uni millat saodati yo`lida xizmat qilishga undovchi an`analar;
- V) shaxs va jamiyat manfaatlarini uyg`unlashtiruvchi, uni millat saodati yo`lida xizmat qilishga undovchi ijtimoiy harakatlar;
- S) shaxs va jamiyat manfaatlarini uyg`unlashtiruvchi, uni millat saodati yo`lida xizmat qilishga undovchi ko`rsatuvlar;
- \* D) shaxs va jamiyat manfaatlarini uyg`unlashtiruvchi, uni millat saodati yo`lida xizmat qilishga undovchi g`oyaviy qarashlar.

**24. Mafkuraviy tarbiya qanday jarayon hisoblanadi?**

- \* A) shaxs dunyoqarashini shakllantirishga, uni g`oyaviy bilimlar bilan qurollantirishga yo`naltirilgan jarayon;
- V) shaxs dunyoqarashini shakllantirishga, uni kasbiy bilimlar bilan qurollantirishga yo`naltirilgan jarayon;
- S) shaxs dunyoqarashini shakllantirishga, uni diniy bilimlar bilan qurollantirishga yo`naltirilgan jarayon;
- D) shaxs dunyoqarashini shakllantirishga, uni axloqiy bilimlar bilan qurollantirishga yo`naltirilgan jarayon.

**25. g`oyaning ijtimoiy xarakteri nimadan iborat?**

- \* A) insonni va jamiyatni ma'lum maqsad sari etaklaydi;
- V) odamlarni iymon-e'tiqodga, rahm-shafqatga o'rgatadi;
- S) fuqarolarga baxt-saodat ato etadi;
- D) jamiyatni isloh etadi.

**26. Jamiyatning ijtimoiy institutlarini aniqlang?**

- A) davlat, maktab, oliy o'quv yurtlari, mahalla;
- V) oila, mahalla, mehnat jamoalari, sud idoralari, bog'cha;
- \* S) oila, bog'cha, maktab, mahalla, turli o'quv yurtlari, mehnat jamoalari, jamoat tashkilotlari;
- D) bog'cha, maktab, sud, prokuratura, mehnat jamoalari.

**27. Aqidaparastlikning mohiyati qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?**

- \* A) diniy qadriyatlarni ulug'lashga moyillik;
- V) biror bir g'oya yoki tamoyilni ko'r-ko'rona qo'llashga urinish;
- S) fashizm g'oyalarni qo'llab-quvvatlashga intilish;
- D) biron bir g'oya yoki tamoyilni targ'ib va tashviq etish.

**28. Buyuk davlatchilik shovinizmi nima?**

- A) bir davlatning boshqa davlatlardan iqtisodiy ustunligi;
- \* V) bir davlatning boshqa davlatlar ustidan siyosiy, mafkuraviy, iqtisodiy va harbiy xukmronlik o'rnatishga qaratilgan sa'y-harakati;
- S) harbiy hukmronlik o'rnatish mag'sadida amalga oshirilgan diplomatik aloqalar;
- D) bir davlatning boshqa davlatlardan ma'naviy ustunligi.

**29. Umuminsoniy qadriyatlar deganda nima tushuniladi?**

- A) muayyan millatga xos qadriyatlar;
- \* V) butun insoniyatga xos qadriyatlar;
- S) butun mintaqaga xos qadriyatlar;
- D) barcha ijtimoiy sinflarga xos qadriyatlar.

**30. Shovinizm nima?**

- A) bir ijtimoiy guruhni boshqalardan ustun qo'yishga qara-tilgan g'oyaviy qarashlar tizimi;
- V) bir millatni boshqalardan ustun qo'yishga qaratilgan dip-lomatik munosabatlar tizimi;
- S) bir millatni boshqalardan ustun qo'yishga qaratilgan siyosiy tadbirlar tizimi;
- \* D) bir millatni boshqalardan ustun qo'yishga qaratilgan g'oyaviy qarashlar tizimi.

**31. Demokratiya-bu nima?**

- A) fuqarolar ozodligi va tengligini e'tirof etuvchi ijtimoiy harakatlar;
- \* V) xalq hokimiyati, fuqarolarning ozodligi va tengligi tamo-yillariga asoslangan siyosiy tuzum shakli;
- S) fuqarolar ozodligiga asoslangan ijtimoiy munosabatlar;
- D) xalq hokimiyati, fuqarolar tengligini e'tirof etuvchi si-yosiy qadriyatlar.

**32. Milliy istiqlol g'oyasi fanining maqsadi nima?**

- A) yoshlarni ijtimoiy hamkorlik, millatlararo totuvlik ru-hida kamol toptirish;
- \* V) milliy istiqlol g'oyasining tushuncha va tamoyillarini yosh avlod qalbi va ongiga singdirish;
- S) yuksak fazilatlariga ega insonni tarbiyalash;
- D) yosh avlodni oliyjanob g'oyalar ruhida tarbiyalash.

**33. Ijtimoiy taraqqiyot o'zbek modelining besh tamoyilidan biri - "bozor munosabatlariga bosqichma-bosqich o'tish" nimani anglatadi?**

- \* A) ijtimoiy rivojlanishning tadrijiy o'zgarishlari.
- V) jamiyat taraqqiyotining bir davrdan ikkinchi davrga o'tish shakllaridan biri.
- S) jamiyat hayotining turli sohalarida islohotlar olib borish usuli.
- D) barcha javoblar to'g'ri.

**34. Mafkuraviy ta'sir uzluksizligini ta'minlash usullari qaysi javoblarga to'g'ri keltirilgan?**

- A) jamoaviy ta'sir, kuzatuv, ommaviy ta'sir;
- \* V) individual ta'sir, jamoaviy ta'sir, ommaviy ta'sir;
- S) yakkama-yakka suhbat, ommaviy suhbat;
- D) individual tarbiya, jamoaviy uchrashuv, guruhiy aloqalar.

**35. g'oya va mafkuralar mutlaqlashuvi oqibatlarini ko'rsating.**

- A) fashizm, volyuntarizm, ekstremizm;
- V) shovinizm, fundamentalizm, fatalizm;
- S) anarxizm, totalitarizm, terrorizm;
- \* D) barcha javoblar to'g'ri.

**36. Temuriylar davrida tasavvufning qaysi yo'nalishi mafkura darajasiga ko'tarilgan?**

- \* A) yassaviya;
- V) naqshbandiya;
- S) suxravardiya;

D) kubraviya;

**37. “Mafkura” tushunchasi qanday ma`noni anglatadi?**

A) milliy manfaatlarini ifodalaydigan va ularning ta`min-lanishini kafolatlaydigan tushuncha;

V) mamlakatning huquqiy yaxlitligi va mustaqillikning mus-tahkamlanishi, chegaralarning dahlsizligini ifodalovchi g`oya;

\* S) muayyan ijtimoiy guruh yo qatlamning, millat yoki davlatning ehtiyojlarini, maqsad va intilishlarini, ijtimoiy-ma`naviy tamoyillarini ifoda etadigan g`oyalar, ularni amalga oshirish usul va vositalar tizimi;

D) yurt tinchligi va osoyishtaligi, millatlararo totuvlik, ij-timoiy barqarorlikni ta`minlovchi vositalar birligi.

**38. Mamlakatning jahondagi nufuzini belgilaydigan mezonlarni aniqlang.**

A) harbiy qudrati, atom-energetik stansiyalari miqdori, sport musobaqalaridagi muvaffaqiyatlari demografik holati;

V) xalqaro me`rlarga sodiqligi, hududining kattaligi, shahar aholisining miqdori, mavjud tabiiy boyliklari;

\* S) iqtisodiy va intellektual salohiyati, jahon sivilizatsiyasi rivojiga qo`shgan hissasi, xalqaro me`yorlarga amal qilishi, tinchliksevar tashqi siyosati;

D) yurt tinchligi va osoyishtaligi, millatlararo totuvlik, ij-timoiy barqarorlikni ta`minlovchi vositalar birligi.

**39. Tarixiy xotira deganda nimani tushunasiz?**

A) inson ma`naviyatining ajralmas qismi, kelajakka umid bi-lan qarash natijasi;

V) iqtisodiyotning ajralmas qismi, moddiy qadriyatlarni qadr-lash va undan saboq olish natijasi;

\* S) inson ma`naviyatining ajralmas qismi, o`tmishni qadrlash va undan saboq olish natijasi;

D) inson maishiy turmushining ajralmas qismi, o`tmishni qadrlash va undan saboq olish natijasi.

**40. O`zbekiston Respublikasi Prezidenti I.Karimov tomonidan nazariy va amaliy jihatdan asoslab berilgan bunyodkor g`oyani ko`rsating?**

\* A) “O`zbekiston - kelajagi buyuk davlat”;

V) “Olooh qalbimizda, yuragimizda”;

S) “Xushyorlikka da`vat”;

D) “O`zbekiston XX1 asr bo`sag`asida...”.

**41. XXI asr boshlarida O`zbekiston xavfsizligiga tahdid so-layotgan omillarni aniqlang.**

\* A) mintaqaviy mojarolar, millatlararo ziddiyatlar, diniy ekstremizm, korrupsiya va uyushgan jinoyatchilik, ekologik muam-molar, mahalliychilik va urug`-aymoqchilik;

V) demografik muammolar, energetika muammolari, mafkuraviy beqarorlik, oziq-ovqat muammosi;

S) mintaqaviy mojarolar, SPID, irqchilik, iqtisodiy qaram-lik, korrupsiya va uyushgan jinoyatchilik;

D) mintaqaviy mojarolar, millatlararo ziddiyatlar, paxta yak-kahokimligi, demografik muammolar, ekologik muammolar, mahal-liychilik va urug`-aymoqchilik.

**42. Mafkura yakkahokimligi nimalarda namoyon bo`ladi?**

\* A) muayyan jamiyatda bir mafkura tamoyillarining qat`iy va mutlaq qoidalarga aylantirilishida;

V) bir mafkura tamoyillarining umumbashariy xarakter kasb etishida;

S) muayyan jamiyatda bir mafkura tamoyillarining ommaviy axborot vositalarida yoritilishida;

D) muayyan jamiyatda bir mafkura tamoyillarining milliy xa-rakter kasb etishida.

**43. Ijtimoiy barqarorlikning mohiyati nimadan iborat?**

A) turli sinf vakillari orasidagi tenglik;

V) jamiyat a`zolarining qonun oldidagi tengligi;

\* S) jamiyat hayotining osoyishtaligi, turli sinf va tabaqa va-killarining hamjihatligi;

D) jamiyatdagi iqtisodiy o`sinh darajasi.

**44. Diniy bag`rikenglik nimani anglatadi?**

A) turli diniy e`tiqodda bo`lgan kishilarning hamjihatligi;

\* V) turli diniy qadriyatlarga kishilarning munosabati;

S) turli diniy e`tiqodda bo`lgan kishilarning anjumani;

D) turli diniy e`tiqodda bo`lgan kishilarning o`zaro muno-zarasi

**45. Mafkura evolyusiyasi deganda nimani tushunasiz?**

A) muayyan g`oyaviy-nazariy qarashlar tizimining mohiyatini ifodalovchi tushuncha;

V) muayyan g`oyaviy-nazariy qarashlar tizimining mafkuraviy imkoniyatlarini ifodalovchi tushuncha;

S) muayyan g`oyaviy-nazariy qarashlar tizimining asosiy tar-kibiy komponentlarini ifodalovchi tushuncha;

\* D) muayyan g`oyaviy-nazariy qarashlar tuzimining vujudga ke-lishi, rivojlanishi va intihoga etishi jarayonini ifodalovchi tushuncha.

**46. Mafkuraning falsafiy shakllari va ko`rinishlari qaysi javobda to`g`ri ko`rsatilgan?**

A) monizm, dualizm, materializm, plyuralizm, idealizm, teizm, ateizm;

V) monizm, dualizm, idealizm;

S) teizm, ateizm, idealizm;

\* D) dualizm, monizm, plyuralizm;

**47. Ijtimoiy taraqqiyot o`zbek modelning besh tamoyili qaysi javobda e`tirof etilgan?**

A) iqtisodiyotning siyosat va mafkuradan ustuvorligi, ijtimoiy institutlarning bosh islohotchiligi, bozor munosabatlariga bir bosqichda o`tish;

V) iqtisodiyotning siyosat va mafkuradan xoliligi, davlatning bosh islohotchiligi, an`analar ustuvorligi, kuchli tashqi siyosat;

S) mafkuraning iqtisodiyotdan ustuvorligi, siyosiy partiyalar-ning bosh islohotchiligi, qonun ustuvorligi, kuchli ijtimoiy si-yosat;

\* D) iqtisodiyotning siyosat va mafkuradan xoliligi, davlatning bosh islohotchiligi, qonun ustuvorligi, kuchli ijtimoiy siyosat, bozor munosabatlariga bosqichma-bosqich o'tish;

**48. g'oyalarning qanday turlari mavjud?**

- A) idealistik, materialistik, metafizik;
- \* V) ilmiy, falsafiy, diniy, badiiy, ijtimoiy-siyosiy, mil-liy, umuminsoniy;
- S) romantik, realistik, modernistik;
- D) urush va tinchlik, ezgulik va yovuzlik;

**49. Mafkuraviy ishlar ta'sirchanligi nimalarga bog'liq?**

- A) fuqarolar o'rtasida tez-tez sport musobaqalari o'tkazishga;
- \* V) turli ijtimoiy qatlamlarning milliy, professional, ru-hiy, yoshlik xususiyatlarini hisobga olishga;
- S) ommaviy axborot vositalari orqali uchrashuvlar utkazishga.
- D) sosiologik tadqiqot ishlari o'tkazib turishga.

**50. Davlat mafkurasi deganda nimani tushuniladi?**

- A) muayyan davlatda amal qiladigan, rasman belgilangan huquqiy normalar va tamoyillar tizimi;
- V) muayyan davlatda amal qiladigan, rasman belgilangan axloqiy qarashlar va tamoyillar tizimi;
- S) muayyan guruhda amal qiladigan, rasman belgilangan g'oyaviy-nazariy qarashlar va tamoyillar tizimi;
- \* D) muayyan davlatda amal qiladigan, rasman belgilangan g'oyaviy-nazariy qarashlar va tamoyillar tizimi;

**51. Tarixiy xotira deganda nimani tushunasiz?**

- A) inson ma'naviyatining ajralmas qismi, kelajakka umid bi-lan qarash natijasi;
- V) iqtisodiyotning ajralmas qismi, moddiy qadriyatlarni qadr-lash va undan saboq olish natijasi;
- \* S) inson ma'naviyatining ajralmas qismi, o'tmishni qadrlash va undan saboq olish natijasi;
- D) inson maishiy turmushining ajralmas qismi, o'tmishni qadrlash va undan saboq olish natijasi.

**52. Mafkuraviy vaziyat nima?**

- A) jamiyat hayotida mafkuralarning mohiyati, ularning o'ziga xos xususiyatlari bilan bog'liq monografiyalar;
- \* V) jamiyat hayotida mafkuralarning o'rni va mavqei, ular o'rta-sidagi munosabatlar bilan bog'liq shart-sharoitlar;
- S) jamiyat hayotida mafkuralarning o'rni va mavqei, ular o'rta-sidagi munosabatlar bilan bog'liq nazariyalar;
- D) jamiyat hayotida mafkuralarning o'rni va mavqei, ular o'rta-sidagi munosabatlar bilan bog'liq gipotezalar.

**53. Ijtimoiy barqarorlikning mohiyati nimadan iborat?**

- A) turli sinf vakillari orasidagi tenglik;
- V) jamiyat a'zolarining qonun oldidagi tengligi;
- \* S) jamiyat hayotining osoyishtaligi, turli sinf va tabaqa va-killarining hamjihatligi;
- D) jamiyatdagi iqtisodiy o'sish darajasi.

**54. Geostrategik manfaatlar nima?**

- A) muayyan mamlakatning geografik joylashuvi bilan belgila-nadigan siyosiy faoliyat;
- V) muayyan mamlakatning geografik joylashuvi bilan belgila-nadigan diplomatik munosabatlar;
- \* S) muayyan mamlakatning geografik joylashuvi bilan belgila-nadigan ehtiyoj va intilishlar in'ikosi;
- D) muayyan mamlakatning iqtisodiy imkoniyatlari bilan bel-gilanadigan ehtiyoj va intilishlar in'ikosi;

**55. Prezident I.Karimovning milliy istiqlol g'oyasi va mafkurasi masalalariga bag'ishlangan "Tafakkur" jurnali bosh muharririning savollariga bergan javoblari qanday nomlanadi?**

- A) "Xushyorlikka da'vat";
- V) "Milliy istiqlol mafkurasi xalq e'tiqodi va buyuk ke-lajakka ishonchdir";
- S) "O'lloh qalbimizda, yuragimizda";
- \* D) "Jamiyatimiz mafkurasi xalqni - xalq, millatni millat qilishga xizmat etsin";

**56. Milliy qadriyatlar deganda nima tushuniladi?**

- \* A) millat xususiyatlari bilan bog'liq qadriyatlar shakli;
- V) ijtimoiy guruh xususiyatlari bilan bog'liq qadriyatlar shakli;
- S) bashar xususiyatlari bilan bog'liq qadriyatlar shakli;
- D) shaxs xususiyatlari bilan bog'liq qadriyatlar shakli;

**57. Mafkuraviy ta'sir jarayonining uzluksizligi qanday ta'minlanadi?**

- A) shaxsni mehnatga halol munosabatga o'rgatish orqali;
- V) shaxsni jismonan baquvvat, bilimli qilish orqali;
- S) shaxsni ishbilarmonlik va tadbirkorlikka o'rgatish orqali;
- \* D) shaxsni aqliy, axloqiy, huquqiy jihatdan shakllantirish orqali.

**58. Mafkuraviy tarbiya qanday jarayon hisoblanadi?**

- \* A) shaxs dunyoqarashini shakllantirishga, uni g'oyaviy bilimlar bilan qurollantirishga yo'naltirilgan jarayon;
- V) shaxs dunyoqarashini shakllantirishga, uni kasbiy bilimlar bilan qurollantirishga yo'naltirilgan jarayon;
- S) shaxs dunyoqarashini shakllantirishga, uni diniy bilimlar bilan qurollantirishga yo'naltirilgan jarayon;
- D) shaxs dunyoqarashini shakllantirishga, uni axloqiy bilimlar bilan qurollantirishga yo'naltirilgan jarayon.

**59. "Bugungi kunda yadro maydonlarida emas, balki mafkura maydonlarida bo'layotgan kurashlar ko'p narsani hal qiladi", degan fikr Prezidentimizning qaysi asarida bayon qilingan?**

- A) "O'zbekiston XX1 asr bo'sag'asida...";
- \* V) "Jamiyat mafkurasi xalqni - xalq, millatni - millat qi-lishga xizmat etsin";

- S) "Xushyorlikka da'vat";  
D) "Milliy istiqloq mafkurasi - xalq e'tiqodi va buyuk ke-lajakka ishochdir".
- 60. XXI asr boshlarida O'zbekiston xavfsizligiga tahdid so'layotgan omillarni aniqlang.**  
\* A) mintaqaviy mojarolar, millatlararo ziddiyatlar, diniy ekstremizm, korrupsiya va uyushgan jinoyatchilik, ekologik muammolar, mahalliychilik va urug'-aymoqchilik;  
V) demografik muammolar, energetika muammolari, mafkuraviy beqarorlik, oziq-ovqat muammosi;  
S) mintaqaviy mojarolar, SPID, irqchilik, iqtisodiy qaram-lik, korrupsiya va uyushgan jinoyatchilik;  
D) mintaqaviy mojarolar, millatlararo ziddiyatlar, paxta yak-kahokimligi, demografik muammolar, ekologik muammolar, mahal-liychilik va urug'-aymoqchilik.
- 61. Mahalliychilikning mohiyatini aniqlang.**  
\* A) hududiy yaqinlik tuyg'usi;  
V) milliy birdamlik tuyg'usi;  
S) qon-qarindoshlik tuyg'usi.  
D) dushmanlik tuyg'usi
- 62. Diniy bag'rikenglik nimani anglatadi?**  
A) turli diniy e'tiqodda bo'lgan kishilarning hamjihatligi;  
\* V) turli diniy qadriyatlarga kishilarning munosabati;  
S) turli diniy e'tiqodda bo'lgan kishilarning anjumani;  
D) turli diniy e'tiqodda bo'lgan kishilarning o'zaro muno-zarasi
- 63. Adolat deganda nimani tushunasiz?**  
\* A) qonun oldida barchaning tengligi va qonunning barchaga ba-robarligi;  
V) ijtimoiy tenglik;  
S) mulkiy tenglik;  
D) ma'naviy qadriyatlardan foydalanishdagi tenglik.
- 64. Mafkuraviy munosabatlarning asosiy elementlarini toping.**  
\* A) mafkuraviy tasavvur, mafkuraviy ta'sir, mafkuraviy fao-liyat;  
V) mafkuraviy tasavvur, mafkuraviy immunitet, mafkuraviy ta'sir.  
S) mafkuraviy paligon, mafkuraviy profilaktika, mafkuraviy faoliyat.  
D) mafkuraviy tasavvur, mafkuraviy poligon, mafkuraviy ta'sir.
- 65. Jamiyatning ijtimoiy institutlarini aniqlang?**  
A) davlat, maktab, oliy o'quv yurtlari, mahalla;  
V) oila, mahalla, mehnat jamoalari, sud idoralari, bog'cha;  
\* S) oila, bog'cha, maktab, mahalla, turli o'quv yurtlari, mehnat jamoalari, jamoat tashkilotlari;  
D) bog'cha, maktab, sud, prokuratura, mehnat jamoalari.
- 66. Fikr qaramligi nima?**  
\* A) inson tafakkuri ustidan muayyan g'oyalarning hukmronligi;  
V) inson tafakkurida muayyan g'oyalar to'g'risida tasavvurlarning vujudga kelishi;  
S) inson tafakkuri ustidan umuminsoniy g'oyalarning hukm-ronligi;  
D) inson tafakkuri ustidan muayyan ilmiy nazariyalarning hukmronligi.
- 67. Aqidaparastlikning mohiyati qaysi javobda to'g'ri qo'rsatilgan?**  
\* A) diniy qadriyatlarni ulug'lashga moyillik;  
V) biror bir g'oya yoki tomoyilni ko'r-ko'rona qo'llashga urinish;  
S) fashizm g'oyalarni qo'llab-quvvatlashga intilish;  
D) biron bir g'oya yoki tamoyilni targ'ib va tashviq etish.
- 68. Umuminsoniy g'oyalarning mohiyati qaysi javobda to'g'ri tal-qin etilgan?**  
A) Sharq millatlari uchun katta ahamiyatga ega bo'lgan, insoni-yatni ezgu maqsadlarga undaydigan g'oyalar majmui;  
V) g'arb millatlari uchun katta ahamiyatga ega bo'lgan, insoniyatni ezgu maqsadlarga undaydigan g'oyalar majmui;  
S) barcha millatlar uchun katta ahamiyatga ega bo'lgan, insoniyatni ezgu maqsadlarga undaydigan xalqaro tashkilotlar majmui;  
\* D) barcha millatlar uchun katta ahamiyatga ega bo'lgan, insoniyatni ezgu maqsadlarga undaydigan g'oyalar majmui.
- 69. Temuriylar davrida tasavvufning qaysi yo'nalishi mafkura darajasiga ko'tarilgan?**  
\* A) yassaviya;  
V) naqshbandiya;  
S) suxravardiya;  
D) kubraviya;
- 70. O'zbekistonning davlat ramzlari qaysi javobda to'g'ri ko'r-satilgan?**  
A) Oliy Majlis, gimn, gerb, milliy valyuta;  
\* V) bayroq, gimn, gerb, milliy valyuta;  
S) bayroq, gimn, Prezident, milliy valyuta;  
D) bayroq, gimn, gerb, milliy qadriyatlar.
- 71. "Vatan" tushunchasining to'g'ri ta'rifini aniqlang.**  
\* A) kishilarning o'zi yashab turgan, ajdodlari o'tgan, millati shakllangan mamlakat;  
V) kishilar muqim yashayotgan, uy-joyi joylashgan mamlakat;  
S) kishilarga fuqarolik pasporti berilgan mamlakat;  
D) kishilarning yoshlik yillari o'tgan mamlakat.

**72. Totalitarizm tuzumining o`ziga xos xususiyatlarini aniqlang.**

- A) jamiyat hayotining davlat tomonidan to`la nazorat qilinishi, millat manfaatlarining o`zga manfaatlardan ustun qo`yilishi;
- V) bir ijtimoiy guruh hayotining davlat tomonidan to`la nazo-rat qilinishi, davlat manfaatlarining o`zga manfaatlardan ustun qo`yilishi;
- \* S) jamiyat hayotining davlat tomonidan to`la nazorat qilinishi, davlat manfaatlarining o`zga manfaatlardan ustun qo`yilishi;
- D) jamiyat hayotining davlat tomonidan qisman nazorat qili-nishi, davlat manfaatlarining o`zga manfaatlardan ustun qo`yi-lishi.

**73. Fanatizm nima?**

- A) muayyan g`oyalarning mohiyatini o`rganish, o`zga g`oyalarga hurmatsizlik;
- V) muayyan g`oyalarga mukkasidan berilish, o`zga g`oyalarga nisbatan hurmat;
- \* S) muayyan g`oyalarga mukkasidan berilish, o`zga g`oyalarga murosasizlik;
- D) biror g`oyani tan olmaslik, har qanday g`oyaga murosasizlik.

**74. Mafkuraviy poligon deganda qanday maydon tushuniladi?**

- A) inson ongi va qalbini egallashga qaratilgan turli g`oyalar-ning mufassal bayoni;
- V) inson ongi va qalbini egallashga qaratilgan turli g`oyalar-ning ijtimoiy maqomi;
- \* S) inson ongi va qalbini egallashga qaratilgan turli g`oyalar-ning sinov maydoni;
- D) inson ongi va qalbidan joy olgan turli ta`limotlarning sinov maydoni.

**75. Geopolitikaning mohiyati qaysi javobda to`g`ri ko`rsatilgan?**

- A) biror davlatning geografik o`rni va kommunikasion imko-niyatlarini hisobga olib amalga oshirilgan harbiy harakatlar;
- \* V) tashqi siyosatda biror davlatning geografik o`rni va kom-munikasion imkoniyatlarini hisobga olib yuritiladigan faoliyat;
- S) tashqi siyosatda biror davlatning geografik o`rni va kom-munikasion imkoniyatlarini hisobga olib yuritiladigan diplo-matik aloqalar.
- D) biror davlatning iqtisodiy salohiyatini hisobga olib amalga oshirilgan harakatlar;

**76. Milliy istiqlol g`oyasining falsafiy asoslarini aniqlang.**

- \* A) falsafiy asarlar, dunyoviy kashfiyotlar, jamiyat haqidagi ta`limotlar;
- V) haqqoniy tarix, tarixiy xotira, xalq og`zaki ijodi, san`at va adabiyot durdonalari, yozma manbalar, milliy qahramonlar fao-liyati, tarixiy obidalar, milliy davlatchilik an`analari, muta-fakkirlar merosi;
- S) milliy urf-odatlar, yozma manbalar, milliy qahramonlar faoliyati, tarixiy obidalar, millat tarixi davomida yaratilgan ta`limotlar;
- D) Alisher Navoiy asarlari.

**77. Vatanparvarlik nima?**

- A) shaxsning Vatanga sadoqatli bo`lish haqidagi tasavvurlari;
- V) shaxsning o`z Vatani haqidagi mulohazalari;
- \* S) Vatanga sadoqatli bo`lish, Vatan ravnaqi uchun xizmat qilishga undaydigan ijtimoiy fazilat;
- D) Vatanga sadoqatli bo`lish, Vatan ravnaqi uchun xizmat qilishga undaydigan ta`limot.

**78. Shovinizm nima?**

- A) bir ijtimoiy guruhni boshqalardan ustun qo`yishga qara-tilgan g`oyaviy qarashlar tizimi;
- V) bir millatni boshqalardan ustun qo`yishga qaratilgan dip-lomatik munosabatlar tizimi;
- S) bir millatni boshqalardan ustun qo`yishga qaratilgan siyosiy tadbirlar tizimi;
- \* D) bir millatni boshqalardan ustun qo`yishga qaratilgan g`oyaviy qarashlar tizimi.

**79. g`oyaviy bo`shliq nimalarda namoyon bo`ladi?**

- \* A) g`oyasizlik, mafkuraviy vakkum holati;
- V) mafkuraviy plyuralizm holati;
- S) mafkuraviy ekspansiya holati;
- D) g`oyasizlik, mafkuraviy ekspansiya holati.

**80. g`oyaviy qaramlik nima?**

- A) davlatning millat maqsad va manfaatlariga mos keladigan g`oyalarga bo`ysunishini xarakterlovchi holat;
- V) millatning davlat maqsad va manfaatlariga mos keladigan g`oyalarga bo`ysunishini xarakterlovchi holat;
- S) bir sinfning millat maqsad va manfaatlariga mos keladigan g`oyalarga bo`ysunishini xarakterlovchi holat;
- \* D) millatning o`z maqsad va manfaatlariga mos kelmaydigan g`oyalarga bo`ysunishini xarakterlovchi holat.

**81. Ijtimoiy taraqqiyot o`zbek modelining besh tamoyili qaysi javobda e`tirof etilgan?**

- A) iqtisodiyotning siyosat va mafkuradan ustuvorligi, ijtimoiy institutlarning bosh islohotchiligi, bozor munosabatlariga bir bosqichda o`tish;
- V) iqtisodiyotning siyosat va mafkuradan xoliligi, davlatning bosh islohotchiligi, an`analar ustuvorligi, kuchli tashqi siyosat;
- S) mafkuraning iqtisodiyotdan ustuvorligi, siyosiy partiyalar-ning bosh islohotchiligi, qonun ustuvorligi, kuchli ijtimoiy si-yosat;
- \* D) iqtisodiyotning siyosat va mafkuradan xoliligi, davlatning bosh islohotchiligi, qonun ustuvorligi, kuchli ijtimoiy siyosat, bozor munosabatlariga bosqichma-bosqich o`tish;

**82. Prezident I.Karimovning milliy istiqlol mafkurasiga bag`ishlangan fikr-mulohazalari bayon etilgan "Milliy is-tiqlol mafkurasiga xalq e`tiqodi va buyuk kelajakka ishonchdir" asari dastlab qaysi matbuot nashrida e`lon qilingan?**

- \* A) 2000 yil, 8 iyun, "Fidokor" gazetasida;
- V) 1999 yil, 10 may, "Ma`rifat" gazetasida;
- S) 1999 yil, fevral, "Turkiston" gazetasida;
- D) 1998 yil, iyun, "Tafakkur" jurnalida;

**83. Milliy istiqlol mafkurasining asosiy g`oyalari nechta?**

- A) 3 ta;
- V) 5 ta;
- S) 2 ta;
- \*D) 7 ta.

**84. Umuminsoniy qadriyatlar deganda nima tushuniladi?**

- A) muayyan millatga xos qadriyatlar;
- \* V) butun insoniyatga xos qadriyatlar;
- S) butun mintaqaga xos qadriyatlar;
- D) barcha ijtimoiy sinflarga xos qadriyatlar.

**85.g`oya nima?**

- \* A) inson tafakkurining oliy mahsuli, kishilarni aniq maqsad sari etaklaydigan fikr;
- V) inson tafakkurining har qanday mahsuli, kishilarni shaxs-lararo munosabatlarga undaydigan fikr;
- S) inson tafakkurining mahsuli, biror ob`ekt xususidagi gipoteza;
- D) ma`lum bilimlar ifodasi, o`tmish haqidagi mulohazalar.

**86. Davlat mafkurasi deganda nimani tushuniladi?**

- A) muayyan davlatda amal qiladigan, rasman belgilangan huquqiy normalar va tamoyillar tizimi;
- V) muayyan davlatda amal qiladigan, rasman belgilangan axloqiy qarashlar va tamoyillar tizimi;
- S) muayyan guruhda amal qiladigan, rasman belgilangan g`oyaviy-nazariy qarashlar va tamoyillar tizimi;
- \* D) muayyan davlatda amal qiladigan, rasman belgilangan g`oyaviy-nazariy qarashlar va tamoyillar tizimi;

**87.Jamiyatning boshlang`ich bo`g`inini aniqlang.**

- A) maktabgacha tarbiya muassasalari;
- \* V) oila;
- S) maktab;
- D) jamoat tashkilotlari;
- e) madaniy-ma`rifiy uyushmalar.

**88. Vayronkor g`oya deganda qanday g`oyalar tushuniladi?**

- A) jamiyatni tubanlikka boshlaydigan ijtimoiy harakatlar;
- V) katta iqtisodiy zarar etkazishi mumkin bo`lgan texnik vo-sitalarni yaratish texnologiyasi;
- S) g`ayriinsoniy maqsadlarda qo`llanilishi mumkin bo`lgan harbiy qurollar ishlab chiqarish qoidalari;
- \* D) jamiyatning tubanlikka boshlaydigan, odamlarni qabih maq-sadlarga undaydigan g`oya;

**89. Jadidlar harakatining asosiy g`oyasi nimadan iborat?**

- A) adolatparvarlik, millatlararo tenglik;
- V) tinchlik va mamlakatda iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish;
- S) Turkistondagi xalqlarni birlashtirish va butun o`lkaning milliy mustaqilligi uchun kurash, insonparvar jamiyat barpo etish;
- \* D) Turkiston o`lkasida yangi usuldagi maktablarni joriy etish orqali taraqqiyotga erishish va qudratli davlat barpo etish.

**90. "Aksiologiya" atamasi kim tomonidan kiritilgan?**

- \* A) G. Rikkert, U. Jeyris;
- V) E. Gartman, P. Laki;
- S) I. Kant, M. Shipper.
- D) Sh. Furi, R. Ouen;

**91. Istibdod mafkurasi nimalarda namoyon bo`ladi?**

- A) mustamlaka qilingan mamlakat fuqarolari ongini qaram qilishga qaratilgan g`oyaviy qarashlar, mafkuraviy usullar tizimi;
- V) mustamlaka qilingan mamlakat uchun ishlab chiqilgan xuquqiy normalar tizimi;
- \* S) mustamlaka qilingan mamlakatning azaldan mavjud bo`lgan g`oyaviy qarashlari tizimi;
- D) mustamlaka qilingan mamlakatning urf-odatlari va an`analari.

**92.Xozirgi dunyodagi g`oyaviy-mafkuraviy jarayonlarning prog-ressiv yo`nalishlarini ko`rsating?**

- \* A) tinchlik, barqarorlik va taraqqiyot, millatlararo totuvlik, inson erkinligi va shaxs kamoloti, umuminsoniy qadriyatlar ustuvorligi;
- V) diniy bag`rikenglik, inson erkinligi va shaxs kamoloti, irqchilik, millatchilik, diniy aqidaparastlik;
- S) egoizm, mahalliychilik, tinchlik, barqarorlik va taraqqiyot.
- D) mustamlaka qilingan mamlakatning urf-odatlari va an`analari.

**93. "Mafkura" tushunchasi qanday ma`noni anglatadi?**

- A) milliy manfaatlarni ifodalaydigan va ularning ta`min-lanishini kafolatlaydigan tushuncha;
- V) mamlakatning huquqiy yaxlitligi va mustaqillikning mus-tahkamlanishi, chegaralarning dahlsizligini ifodalovchi g`oya;
- \* S) muayyan ijtimoiy guruh yo qatlamning, millat yoki davlatning ehtiyojlarini, maqsad va intilishlarini, ijtimoiy-ma`naviy tamoyillarini ifoda etadigan g`oyalar, ularni amalga oshirish usul va vositalar tizimi;
- D) yurt tinchligi va osoyishtaligi, millatlararo totuvlik, ij-timoiy barqarorlikni ta`minlovchi vositalar birligi.

**94. Geostrategik maqsadlar nimadan iborat?**

- \* A) geografik omillarni hisobga olgan holda amalga oshirila-digan istiqbolli intilishlar;
- V) geografik omillarni hisobga olgan holda amalga oshirila-digan ilmiy-tadqiqot ishlari;
- S) iqtisodiy omillarni hisobga olgan holda amalga oshirila-digan istiqbolli intilishlar;
- Dd) siyosiy omillarni hisobga olgan holda amalga oshiriladigan istiqbolli intilishlar;

**95. Milliy istiqbol mafkurasining umumbashariy tamoyil-lari qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan.**

- \* A) qonun ustuvorligi, inson huquqlari, millatlararo totuvlik, diniy bag'rikenglik, ma'rifatparvarlik;
- V) milliy madaniyatni tiklash, jamiyatni erkinlashtirish, ja-miyatni demokratlashtirish;
- S) xalqaro huquqiy normalar ustuvorligi, milliy g'ururni shakllantirish, Vatanparvarlik;
- D) madaniy merosni saqlash, qonun ustuvorligi, jamiyatni er-kinlashtirish.

**96. Ijtimoiy hamkorlik nima?**

- A) turli millat, irq va dinga mansub kishilarning umumiy maqsad yo'lidagi munozaralari;
- \* V) turli millat, irq va dinga mansub kishilarning umumiy maqsad yo'lidagi hamjihatligi;
- S) turli millat, irq va dinga mansub kishilarning turli maqsad yo'lidagi hamjihatligi;
- D) turli millat, irq va dinga mansub kishilarning o'zaro munosabatlari.

**97. Mafkura yakkahokimligi nimalarda namoyon bo'ladi?**

- \* A) muayyan jamiyatda bir mafkura tamoyillarining qat'iy va mutlaq qoidalarga aylantirilishida;
- V) bir mafkura tamoyillarining umumbashariy xarakter kasb etishida;
- S) muayyan jamiyatda bir mafkura tamoyillarining ommaviy axborot vositalarida yoritilishida;
- D) muayyan jamiyatda bir mafkura tamoyillarining milliy xa-rakter kasb etishida.

**98. Prezident I.Karimov ikkinchi chaqiriq O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining IX sessiyasida so'zlagan ma'ruzasida aytib o'tgan "barcha islohotlarimizning pirovard natijasini belgilab beradigan mezon" nima?**

- A) jamiyatni demokratlashtirish;
- V) bozor islohotlarini yanada chuqurlashtirish;
- \* S) inson omili;
- D) fuqarolik jamiyati.

**99. "Istiqbol" tushunchasining to'g'ri ta'rifini aniqlang.**

- A) millatning tarixini ifodalovchi tushuncha;
- \* V) millatning erkin rivojlanishi imkoniyatlarini ifodalovchi tushuncha;
- S) millatning erkin rivojlanishi imkoniyatlarini ifodalovchi maqola;
- D) millatning turmushini ifodalovchi tushuncha.

**100. Mafkuraviy tajovuz nimalarda namoyon bo'ladi?**

- A) jamiyat barqarorligiga qarshi qaratilgan, konstitusion tu-zumni zaiflashtirishga yo'naltirilgan diplomatik munosabat-larda;
- V) jamiyat barqarorligiga qarshi qaratilgan, konstitusion tu-zumni zaiflashtirishga yo'naltirilgan harbiy-siyosiy tadbir-larda;
- \* S) jamiyat barqarorligiga qarshi qaratilgan, konstitusion tu-zumni zaiflashtirishga yo'naltirilgan g'oyaviy-nazariy qarash-larda.
- D) jamiyat barqarorligiga qarshi qaratilgan, konstitusion tu-zumni zaiflashtirishga yo'naltirilgan monografiyalarda.

